Noituarumu

YLLÄKÖN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKTURIKIL AILU 2011

YLEISSUUNNITELMA 1:6000

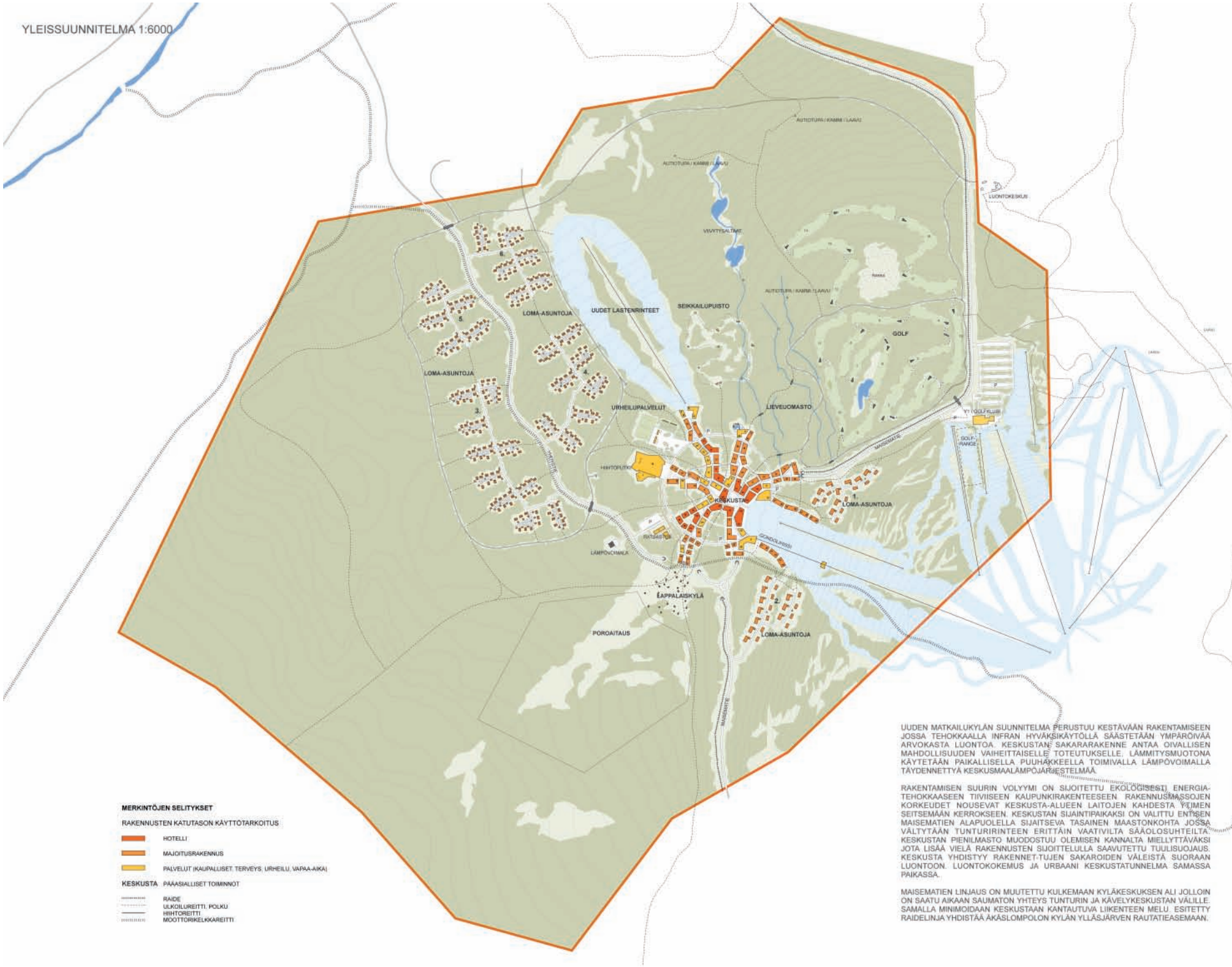

UUDEN MATKAILUKYLÄN SUUNNITELMA PERUSTUU KESTÄVÄÄN RAKENTAMISEEN JOSSA TEHOKKAALLA INFRAN HYVÄKSIKÄYTÖLLÄ SÄÄSTETÄÄN YMPÄRÖIVÄÄ ARVOKASTA LUONTOA. KESKUSTAN SAKARARAKENNE ANTAA OIVALLISEN MAHDOLLISUUDEN VAIHEITTAISELLE TOTEUTUKSELLE. LÄMMITYSMUOTONA KÄYTETÄÄN PAIKALLISELLA PUUHAKKEELLA TOIMIVALLA LÄMPÖVOIMALLA TÄYDENNETTYÄ KESKUSMAALÄMPÖJÄRJESTELMÄÄ.

RAKENTAMISEN SUURIN VOLYYMI ON SIJOITETTU EKOLOGISESTI ENERGIA-TEHOKKAASEEN TIIVIISEEN KAUPUNKIRAKENTEESEEN. RAKENNUSMASSOJEN KORKEUDET NOUSEVAT KESKUSTA-ALUEEN LAITOJEN KAHDESTA YTIMEN SEITSEMÄÄN KERROKSEEN. KESKUSTAN SIJAINTIPAIKAKSI ON VALITTU ENTISEN MAISEMATIEN ALAPUOLELLA SIJAITSEVA TASAINEN MAASTONKOHTA JOSSA VÄLTYTÄÄN TUNTURIRINTEEN ERITTÄIN VAATIVILTA SÄÄOLOSUHTEILTA. KESKUSTAN PIENILMASTO MUODOSTUU OLEMISEN KANNALTA MIELLYTTÄVÄKSI JOTA LISÄÄ VIELÄ RAKENNUSTEN SIJOITTELULLA SAAVUTETTU TUULISUOJAUS. KESKUSTA YHDISTYY RAKENNET-TUJEN SAKAROIDEN VÄLEISTÄ SUORAAN LUONTOON. LUONTOKOKEMUS JA URBAANI KESKUSTATUNNELMA SAMASSA PAIKASSA.

MAISEMATIEN LINJAUS ON MUUTETTU KULKEMAAN KYLÄKESKUKSEN ALI JOLLOIN ON SAATU AIKAAN SAUMATON YHTEYS TUNTURIN JA KÄVELYKESKUSTAN VÄLILLE. SAMALLA MINIMOIDAAN KESKUSTAAN KANTAUTUVA LIIKENTEEN MELU. ESITETTY RAIDELINJA YHDISTÄÄ ÄKÄSLOMPOLON KYLÄN YLLÄSJÄRVEN RAUTATIEASEMAAN.

Noitaruumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

KESKUSTASUUNNITELMA 1:1000

KORTTELISUUNNITELMA 1:500

KORTTELISUUNNITELMASSA ON ESITETTY KATUTASON TILOJEN KÄYTTÖTARKOITUKSET, KERROSTEN RAKENNE- JA TILARATKAISUT. MAHDOLLISTAVAT JOUSTAVAT KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOKSET. RAKENNUSTEN YLEMMISSÄ KERROKSISSA SIJAITSEE PÄÄSÄÄNTÖISESTI MAJOITUSTILOJA. OSA KESKUSTAN MAJOITUSTILOISTA ON PIDEMPÄIKAISEEN ASUMISEEN TARKOITETTUJA KAUSITYÖNTEKIJÖIDEN HUONEISTOJA.

LASKETTELURINNE ON JATKETTU AIVAN KÄYTTÄJÄYSTÄVÄLLISEN JA TURVALLISEN KÄVELYKESKUSTAN YTIMEEN. RINTEEN ALAPÄÄ TOIMII MYÖS MEGATAPAHTUMIEN AREENANA.

KÄVELYKESKUSTAN SISÄINEN LIIKENNE POHJAUTUU SÄHKÖTOIMISEEN AJONEUVOKALUSTOON. HUOLTOLIIKENNE ON KESKITETTY MAANALAISEN YHTEYSVERKOSTON KAUTTA TOIMIVAKSI.

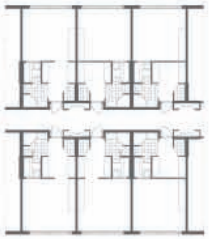

NOITARUMPU

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

KESKUSTASUUNNITELMA, PYSÄKÖINTI JA HUOLTOKERROS 1:1000

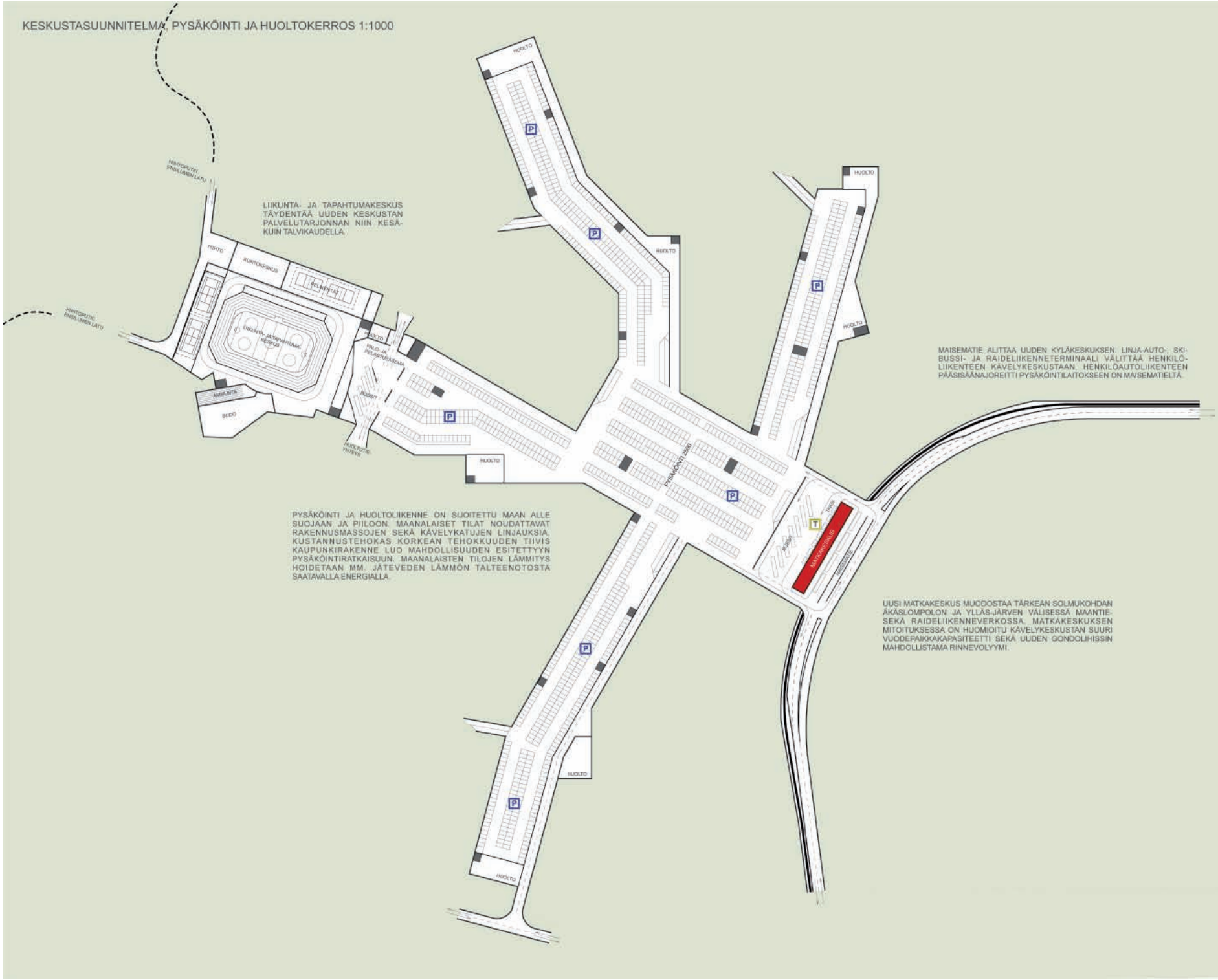

LIIKUNTA- JA TAPAHTUMAKESKUS TÄYDENTÄÄ UUDEN KESKUSTAN PALVELUTARJONNAN NIIN KESÄ- KUIN TALVIKAUDELLA.

PYSÄKÖINTI JA HUOLTOLIIKENNE ON SIJOITETTU MAAN ALLE SUOJAAN JA PIILOON. MAANALAISET TILAT NOUDATTAVAT RAKENNUSMASSOJEN SEKÄ KÄVELYKATUJEN LINJAUKSIA. KUSTANNUSTEHOKAS KORKEAN TEHOKKUUDEN TIIVIS KAUPUNKIRAKENNE LUO MAHDOLLISUUDEN ESITETTYYN PYSÄKÖINTIRATKAISUUN. MAANALAISTEN TILOJEN LÄMMITYS HOIDETAAN MM. JÄTEVEDEN LÄMMÖN TALTEENOTOSTA SAATAVALLA ENERGIALLA.

MAISEMATIE ALITTAA UUDEN KYLÄKESKUKSEN. LINJA-AUTO-, SKI-BUSSI- JA RAIDELIIKENNETERMINAALI VÄLITTÄÄ HENKILÖ-LIIKENTEEN KÄVELYKESKUSTAAN. HENKILÖAUTOLIIKENTEEN PÄÄSISÄÄNAJOREITTI PYSÄKÖINTILAITOKSEEN ON MAISEMATIELTÄ.

UUSI MATKAKESKUS MUODOSTAA TÄRKEÄN SOLMUKOHDAN ÄKÄSLOMPOLON JA YLLÄS-JÄRVEN VÄLISESSÄ MAANTIE- SEKÄ RAIDELIIKENNEVERKOSSA. MATKAKESKUKSEN MITOITUKSESSÄ ON HUOMIOITU KÄVELYKESKUSTAN SUURI VUODEPAIKKAKAPASITEETTI SEKÄ UUDEN GONDOLIHISSIN MAHDOLLISTAMA RINNEVOLYYMI.

Noitaarumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

LOMA-ASUNTOJEN TILASTOTIEDOT

ALUE 1

RAKENNUKSIA	17 KPL
VUODEPAIKKOJA	170 KPL
KERROSALA	5 100 M²

ALUE 2

RAKENNUKSIA	20 KPL
VUODEPAIKOJA	200 KPL
KERROSALA	6 000 M²

ALUE 3

RAKENNUKSIA	88 KPL
VUODEPAIKKOJA	700 KPL
KERROSALA	15 800 M²

ALUE 4

RAKENNUKSIA	68 KPL
VUODEPAIKKOJA	540 KPL
KERROSALA	12 200 M²

ALUE 5

RAKENNUKSIA	45 KPL
VUODEPAIKKOJA	360 KPL
KERROSALA	8 100 M²

ALUE 6

RAKENNUKSIA	50 KPL
VUODEPAIKKOJA	400 KPL
KERROSALA	9 000 M²

LOMA-ASUNTOALUEET YHTEENSÄ

RAKENNUKSIA	288 KPL
VUODEPAIKKOJA	2370 KPL
KERROSALA	56 200 M²
KERROSLUKU	II

Noitarumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

LOMA-ASUNTOALUE 6 1:500

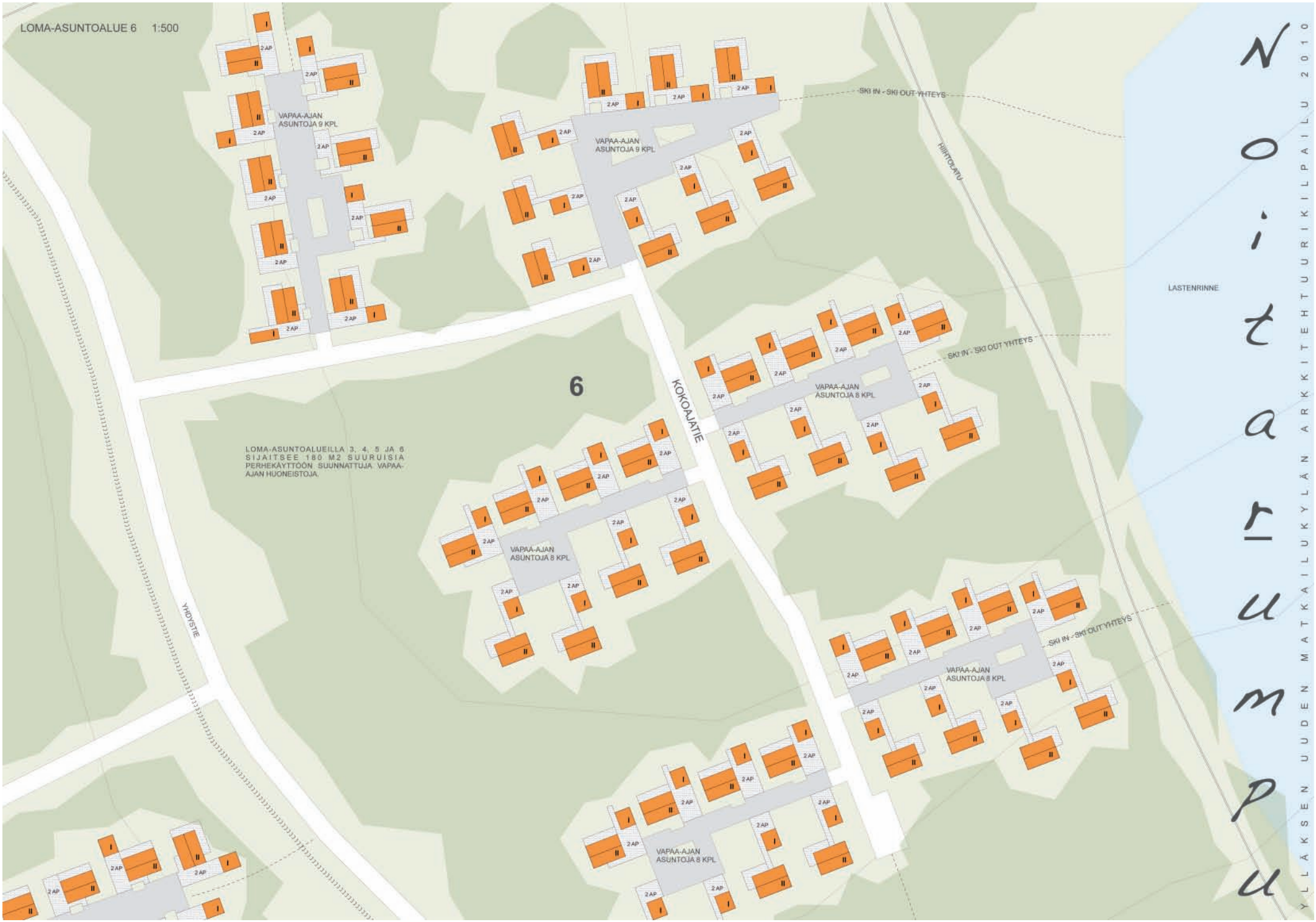

Noitarumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

Noitarumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

VIHERALUEYHTEYDET

PÄÄLIIKENNEYHTEYDET

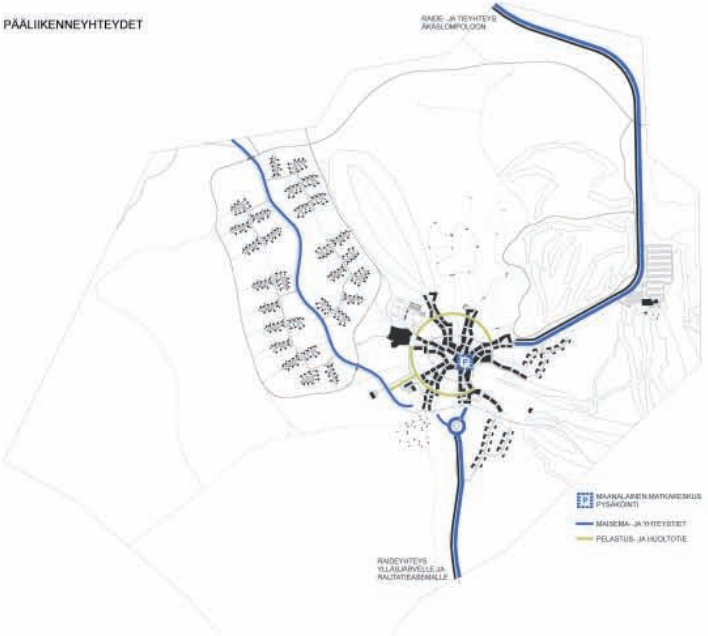

LATU-, VAELLUS- JA MOOTTORIKELKKA-YHTEYDET

HIIHTOHISSIYHTEYDET

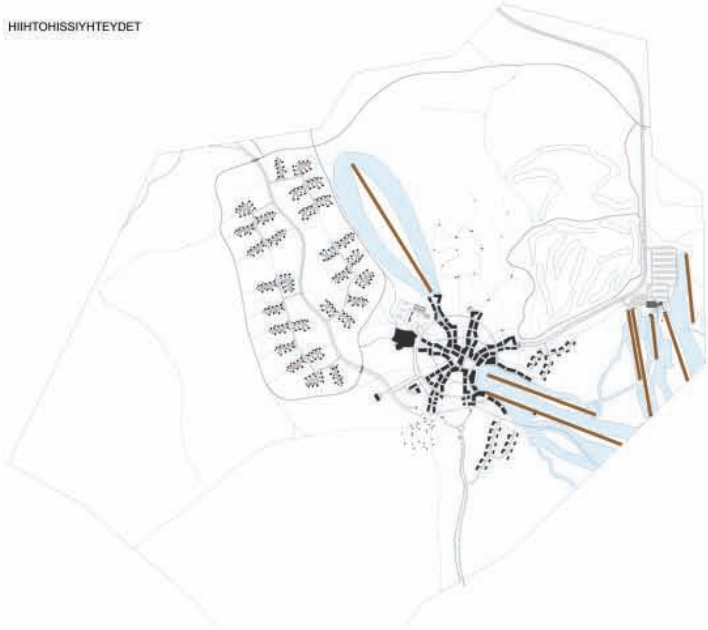

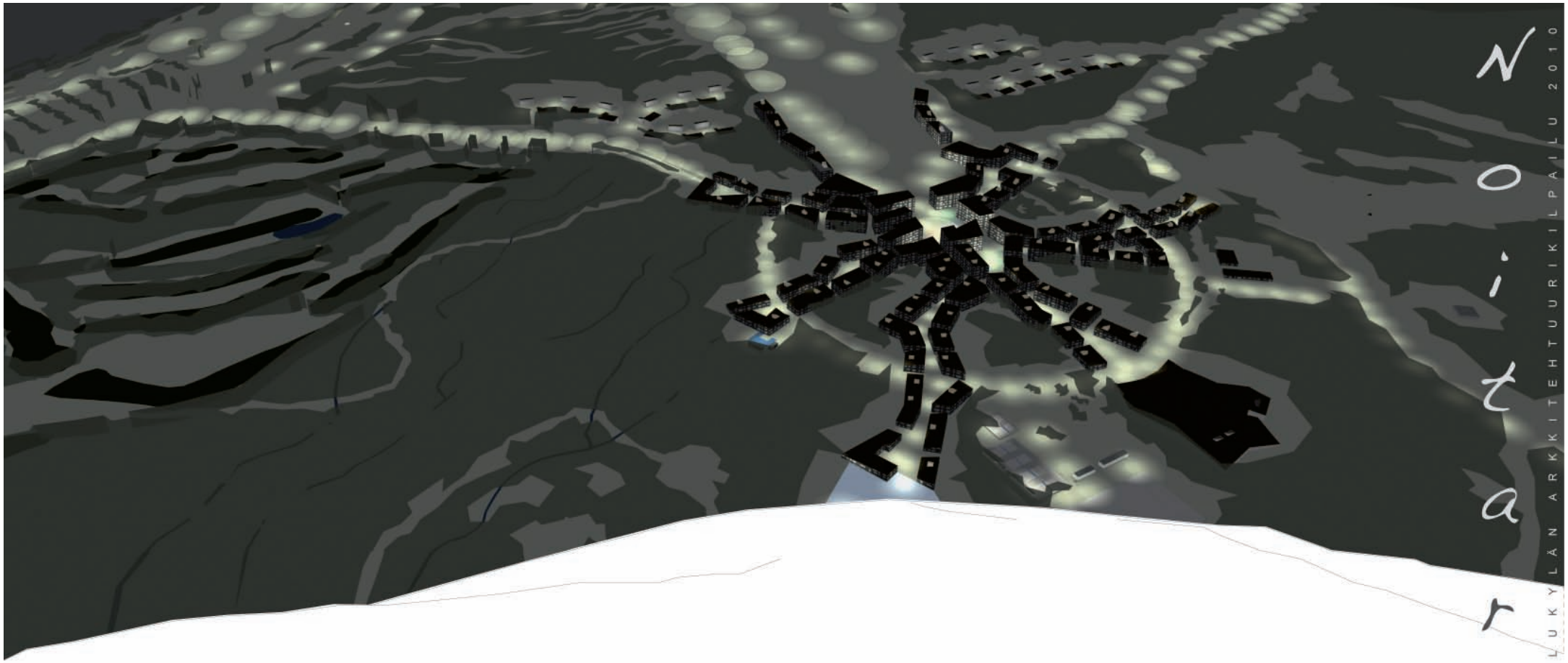

Noitarumpu

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

ALUELEIKKAUS 1:1000

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU 2010

Kilpailuehdotus: “LUPPO”

Tekijät:

Arkkitehtitoimisto Harris & Kjisik Oy

Trevor Harris, professori, arkkitehti SAFA RIBA

Hennu Kjisik, professori, TkT, arkkitehti SAFA

Sofia De Vocht, arkkitehti yo

Henna Kemppainen, arkkitehti SAFA

Hannu Louna, arkkitehti yo

Avustaja: Marcela de Lara Garcia, arkkitehti

JKMM Arkkitehdit Oy

Juha Mäki-Jyllilä, arkkitehti SAFA

Asmo Jaaksi, arkkitehti SAFA

Teemu Kurkela, arkkitehti SAFA

Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA

Harri Lindberg, arkkitehti yo

Avustajat:

Edit Bajsz, arkkitehti SAFA

Marko Pulli, arkkitehti SAFA

Johanna Raukko, arkkitehti SAFA

Maisema-arkkitehtuuri:

LOCI Maisema-arkkitehdit Oy

Pia Kuusiniemi, maisema-arkkitehti MARK

Krista Muurinen, maisema-arkkitehti MARK

Emilia Weckman, maisema-arkkitehti MARK

Avustajat:

Sanni Aalto, maisema-arkkitehti yo

Kaisa Laine, maisema-arkkitehti yo

Liikennesuunnittelu:

Jouni Ikäheimo, Insinööritoimisto Trafix Oy

Matkailualan suunnittelija ja asiantuntija:

Ari Uusikangas

Energia-asiantuntija:

Juha Åberg, Ins.tsto Projectus Team Oy

Tekijänoikeudet:

Arkkitehtitoimisto JKMM Oy, Arkkitehtitoimisto Harris & Kjisik Oy sekä LOCI Maisema-arkkitehdit Oy.

LAPIN MAISEMA: LAPISSA TÄRKEIMMÄT NÄKYMÄT OVAT KAHDENLAISIA:

1) MAISEMALLE ALISTEISIA - MAISEMARAKENTEEN SISÄLTÄ AVOIMISTA TILOISTA HORISONTTIIN. TÄLLÖIN YMPÄRÖIVÄN MAISEMARAKENTEEN SILHUETTI HEIJASTUU TAIVASTA VASTEN.

2) MAISEMAA HALLITSEVIA - KORKEILTA PAIKOILTA KAIKEN YLÄPUOLELTA ALASPÄIN. TÄLLÖIN ALAPUOLEISEN MAISEMA LITISTYY JA MUUTTUU SUURPINNOIKSI.

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU

Maisemalliset lähtökohdat

Suunnitelman lähtökohtana on sovittaa Ylläksen ainutlaatuinen luonto ja maisema sekä nykyaikaisen matkailukeskuksen monipuolisettavoitteettasapainoiseksikokonaisuudeksi. Uusien majoitusalueiden sijoittelulla on luotu ympäristökokonaisuuksia, joissa paikan maisemalliset erityispirteet hahmottuvat selkeinä. Rakentamisalueet on valittu siten, että ne luksustuvat maiseman rakenteeseen, sekä mahdollisuuksien mukaan myös korjaavat maisemakuvaa ja korostavat maiseman rakennetta. Siellä, missä uutta rakentamista on sijoitettu ehjiin metsäalueille, on rakentaminen sijoitettu maaston korkeussuhteiden mukaiseksi siten, että rakentaminen voimistaa maiseman muotoa. Rakennettaessa rinteitä korkeusdäytrien suuntaisesti, saavutetaan rakentamisolosuhteet, jossa täyttöjen ja maastoleikkausten ja siten myös rikkoutuvan metsäluonnon määrä saadaan minimoitua.

Maisematienyläpuolellaleveuomastojenalueonsäilyteltykäytännössärakentamattomana pitkospuuyhdyksiä ja hyvin pieniä rakennettuja elementtejä (tashuone/kotatavaavu, tms.) lukuun ottamalta. Nykyisen säilyneen leveuomastoalueen reunalle on sijoitettu pienimittakaavaista erikoismajoitusrakentamista puskuriksi laskettelukeskuksen rinnealueiden ja suojattavien geologisten muodostumien välilin. Laadukkaalla rakentamisella estetään rinnealueiden haittaamaton laajentuminen uomastojen päälle. Uomastojensäilyttämiselläsaadaanlisäarvoaalueelleharvinaistamuodostumaavoidaan käyttää elämyksellisenä virkistysaluena. Toisaalta rinteessä sijaitsevat luksusmökit antavat alueelle imagoa, mutta eivät riko maisemakuvaa kaukomaisemassa.

Alueilla hyödynnetään maaston luonnollinen kallevuus. Maasto vietää kohti rakentamattomia alueita siten, että alueiden hulevedet voidaan edelleen johtaa nykyisiin uomiin ja soille valumasuhteiden ja vesitasapainon häiriintymättä. Avoimet alueet – suot (jängät), on säilytetty rakentamattomina kosteikkoina. Suot ovat myös uuden tiemaiseman ainoat kohdat, joiden yli avautuu pitkiä näkymiä tunturieiden silhuettiin. Golf-kentän kohdalla näkymä avataan tiellä, nykyisen suon avointa tilaa jatketaan tieympäristöön puustoa harventamalla.
Kaikki rakentaminen sijoittuu renkaana teiden ympäristöön, joiloin rakennettujen alueiden välin voidaan jättää mahdollisimman suuret yhtenäiset metsäalueet. Kylien, metsäalueiden ja avoimien tilojen jaksotus muodostaa koetun ympäristön rytmin – metsä, urbaani portti ja tunturinäkymät.

Keskukset ja kylät

Suunnittelualue on jaettu pienimuotoisiin kyläkokonaisuuksiin. Ratkaisulla turvataan selkeä profiloituminen laskettelukeskukseen ja kansainvälisiin luontomatkailukeskuksiin. Kylistä löytyy sekä hotelli- että mökkikapasiteettia. Konseptilla saavutetaan monipuolinen yhdistämismahdollisuus ja erilaiset liiketoiminnalliset mallit. Alueen suunnittelu mahdollistaa mm. kullekin kylälle omat yhteiset vastaanotot, joista löytyvät esimerkiksi perinteinen hotelli, huoneistohotelli, mökit ja viikko-osakekohde sekä monipuoliset palvelutarjonnat. Kylät on mahdollista toteuttaa myös kokonaisuuksina, teemoittain. Tällä tavalla toteutettuna mahdollistetaan koko alueen, sekä erillisten osa-alueiden vaiheittainen toteuttaminen aiheuttamatta kohtuutonta haittaa toiminnassa olevalle palvelulle. Profiltituotteet toimivat eri kohderyhmille huippuluotteina luoden alueen palvelulle ristinäyttöä.

Uudet keskukset ja kylät ovat monipuolisia palvelukokonaisuuksia, jotka ovat riittävän isoja myös kansainvälisen sijoitus- tai investointitoimintaan, aiheuttamatta kuitenkaan kohtuutonta yksittäistä riski-investointia. Kylien määrää tai kokoa voidaan tarvittaessa sujuvasti muokata. Konseptoitaessa kansainvälisiä luontomatkailukeskuksia on n. 1000 vuodepaikkaa optimaalinen yksikkökoko. Tämä kokoluokka antaa myös hyvät raamit toteuttaa kesäkivää yhdyskuntasuunnittelua. Keskukset ja kylät ehdotetussa muodossaan vastaavat kansainvälisen luontomatkailijan odotuksia ja osoittavat valveutunutta yrityskuttuuria.
Yksikkökoko mahdollistaa kannattavan liiketoiminnan sekä selkeiden toiminta- ja palvelukeskuksien syntymisen tavalla, joka toisaalta antaa tilaa rauhallisia oleskeluympäristöille sekä tunturieiden hiljaisuudelle. Matkailijoille kylät antavat mahdollisuuden esimerkiksi viettää lomaa omassa erillisessä mökissä, mutta ostaa esimerkiksi ravintola- , silvous- ja muut palvelut kylän palvelutakennuksista. Toisaalta monitekainsainvälisellamatkailijolleriittää matkan sisältöksi muutamapäivälaadukkaassa hotellissa ja sen lähiympäristössä Lapin maisemien ja hiljaisuuden äärellä.

Joidenkin kylien sijoittuminen kauemmaksi laskettelurinteistä tekee myös kesäkäytöstä luontevaa. Lisäksi kylien pieni koko mahdollistaa käviljänäälien suuren vaihtelun: n. 1000 asukkaan kylä voi tuntua täydelltä kesälläkin. Keskeisempiissa on valtavasti kasvupotentiaalia, mutta ei ole realistista sijoittaa kestimatkailua autioon hiihtokeskukseen.

Kylät muodostavat uuden tien varrelle kietjun kuten tunturit suurmaisemassa. Kylien kohdalla tiemaisemaan avautuvat kylien urbaanit julkiset osat, porttimaiset kohokohdat, johin voidaan sijoittaa hotelleja, ravintoloita tai muita palveluita. Kylien välinen matka on keskimäärin n. 500 metriä , mikä lisää tien houkuttelevuutta ja orientoituvuutta kevyen liikenteen näkökulmaisia. Kyläportilien kohdalle sijoittuvat bussipysäkit. Kylien sijoittamisella tien varteen saavutetaan tehokkaat liikenneyhteydet ja ratkaisulla mahdollistetaan autoton lomaile. Tien varteen sijoittuvilla bussipysäkeillä on aina alle 0,5 km:n matka kylän kaummaisille rakennuksille ja yli puolet jokaisen kylän vuodepaikoista sijaitsee alle 200 m:n päässä bussipysäkistä.

Kylät tarjoavat monipuolisesti majoituspalveluita. Kaikissa majoituspalveluissa huomioidaan ekologisuuden, esteettisyyden ja meluttomuuden vaatimukset. Hotelli hemmottelupalveluineen tarjoaa puitteet ryhmä-, kokous- ja kansainvälisille käyttäjäkunnallekutonmuilleinperinteisestihotelliakäyttävileasiakkaille.Huoneistohotelli ja huvilat sopivat eimerkiksi perheisunnille, isommille seuruelle ja perhematkailuun. Viikko-osakekohde palvelee lapsiperheitä sekä matkailijoita, jotka edellyttävät palvelujen korkeaa laatua. Retkeilyhotelli mieltyttävät erityisesti luontoleirikouluja, urheiluseuroja ja vaeltajia.

Palvelukeskusta ("Aurinkokeskus")

Aurinkokeskuksen kokonaisecommitelma on rakennettu paikan tiillisten ominaisuuksien varaan. Maisemallisesti alue muodostaa uuden "tunturin", joka tukeutuu Yllästunturin siluettiin. Maisematien yllys on ratkaistu jatkamalla laskettelurinteen alapäätsen yli ja siten siirtämällämyöskesäaikaanpyöriviensissiemala-asemapalvelukeskustankeskusaukiolle, joka muodostuu alueen itsestään selvistä kohtaamispaikka ja alueen sykkivä sydän. Aukiota ympäröivät kaupalliset palvelut ja ravintolat lähtaloissa ja aukio toimii ympärivuotisena tapahtumakeskuksena ulkoilmattäisuuksilla. Tuomalla laskettelurinteet yli maisematien, on tehokas hotellirakentaminen voitu siirtää suurmaisemassa puustovyöhykkeelle, jolloin sen maisemavaikutukset vähenevät merkittävästi. Maaston korkeussuhteiden vuoksi uusi alue ei näy kaukomaisemassa.

Aurinkokeskuksessa rakentaminen sijoittuumaastan tasoerojahyödyntäen. Rakennukset on sijoitettumaisemaantiivisti siten, ettäniiden välistäavautuunäkymätiltunturimaisemaan. Aluetta kiertää tie, joka on esteetön myös liikuntarajoitteisille. Palvelukeskuksen kaupunkirakenteellisen sommitelman ansiosta alueen keskiosaan muodostuu tyhjä tilaa. Rakennusmassojen välin jää "kuruja", joita pitkin avautuu näkymiä rakennusten välistä maisemaan, todellisiin tunturiehin. Niilla sijoitetaan kulkuretit, joiden tuonne muuttuu tarpeen mukaan mm. puulattuit, valetut betonipinnat ja terässiltat. Kulkureittien mittakaava ja materiaalit määräytyvät huoltotarpeen ja rakennusten käytön mukaan.

Rakennusten hulevedet johdetaan kuruihin, johin rakennetaan rakkakivistä, sammaloituvista pinnoista, kasvillisuudesta, kuntasta yms. keinomaisemaa - tekonkuruja, jotka voivat olla myös lappilaisen luonnon maisemalaboratoriota. Rakennettu keinomaisema hengittää oikeaan luontoon - rakennukset alistuvat tunturien siluettiin, näkymät avautuvat kaukomaisemaan, kulutiet johtavat soille ja luontopoluille. Palvelukeskuksian alueella nykyistä luontoa ei kyetä säilyttämään. Julkinen ulkotila rakennetaan urbaaniksi lappilaisia elementtejä tulkien ja hyödyntäen.

(jatkuu viimeisellä sivulla)

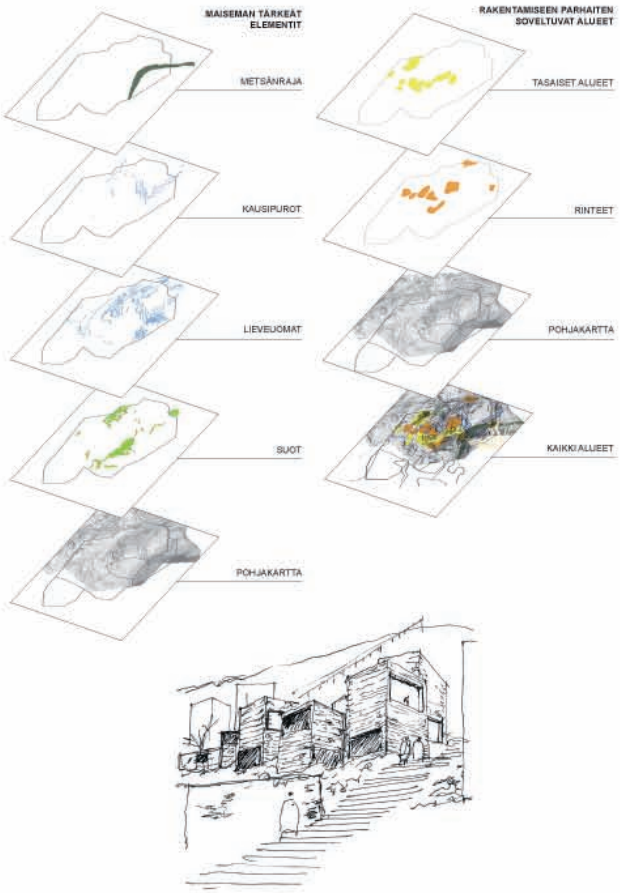

NÄKYMÄ AURINKOKESKUKSESTA

"Lvppo"

YLLÄKSEN MAISEMA

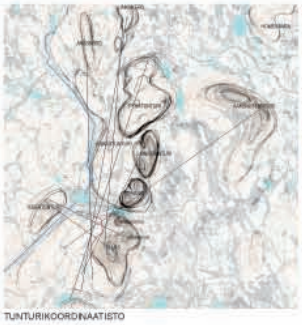

TUNTURIKOORDINAATISTO

TUNTURIT MUODOSTAVAT KETJUN SUURMAISEMASSA

MAISEMAN RAKEISUUS

Koko maisema noudattaa samaa kaavaa. Se koostuu pienistä osaleikkiksi, jotka muodostavat laajoja yhtenäisiä pintoja suurmaisemassa: tunturit koostuvat rakkakivistä ja pienistä kasvillisuusaarekkeista, metsät koostuvat yksittäisistä puista, mutta näyttävät yhtäältä jatkuvalta laajalta metsältä. Suot ovat avoimia, vain yksittäisten puiden jaksottamia, sammalet ja sarakasvillisuus pohjamattona.

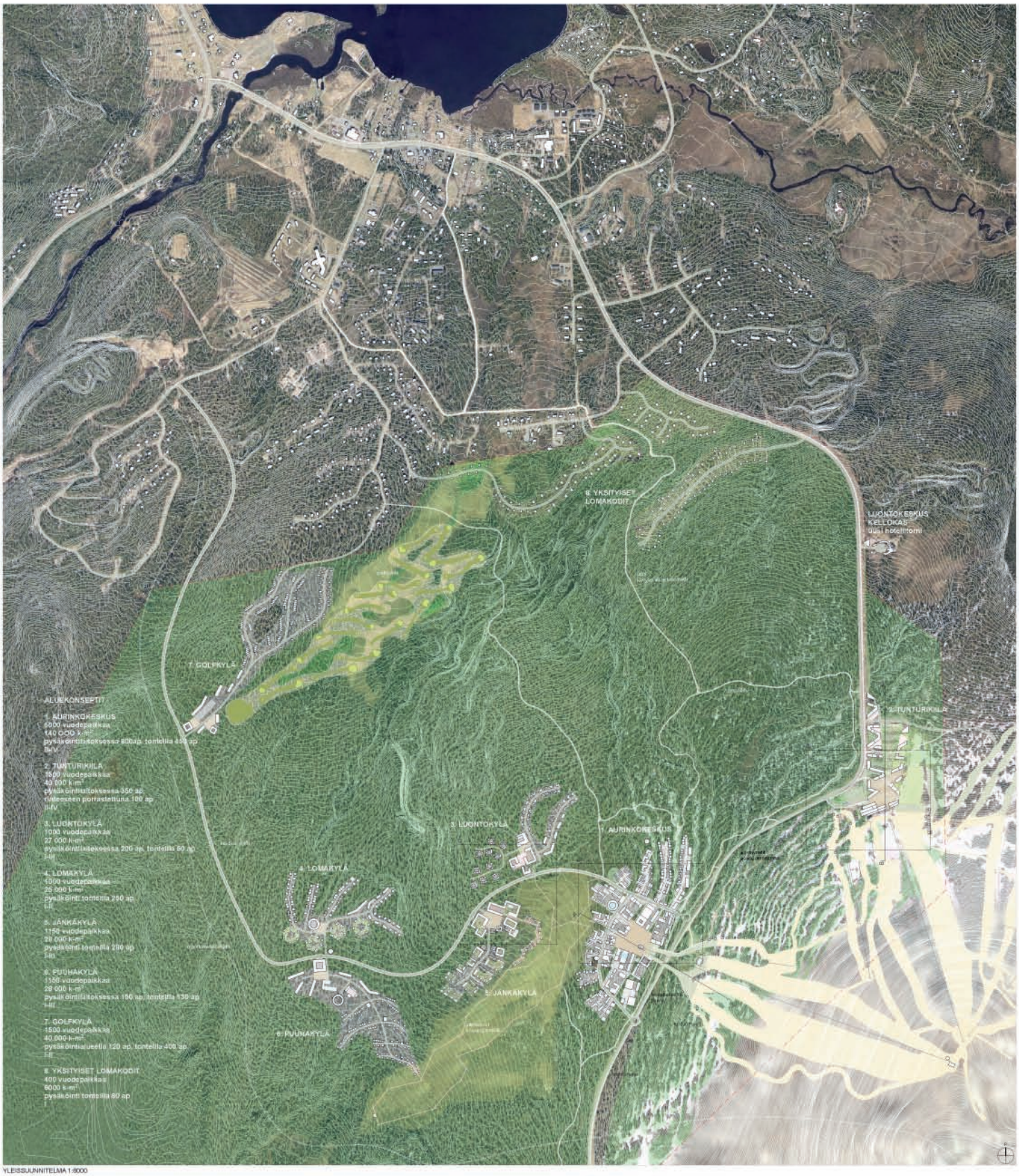

YLEISSUUNNITELMA 1:5000

"Lvppo"

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU

KURUT

Tunturien väleissä on kuruja, jaden luonne vaihtelee vieressen tunturin muodon, kasvullisuuden yms mukaan. Kuruista avautuu näkymalinjoja tunturien väliin. Tunturien vedet valuvat kuruihin muodostaen niihin erikaisia rikkaita biotooppeja. Kulkureitit sijoittuvat luontevasti kuruihin.

PUUSTOVYÖHYKKEEN RAJAAN RAKENTAMINEN NÄKYY KAUAS MAISEMASSA. NÄKYMÄ ÄÄKÄSLOMPOLOJÄRVEN YLI KOHTI RINTEITÄ.

NÄKYMÄ AURINKOKESKUKSESTA

ESIMERKKI ERILLISTEN RAKENNUSTEN KYTKEMISMAHDOLLISUUDESTA HOTELLIKOKONAISUUDEKSI.

TARKASTELUALUE A, AURINKOKESKUS, RAKENNUSTYYPPEJÄ 1:400

TARKASTELUALUE A, AURINKOKESKUS 1:1000

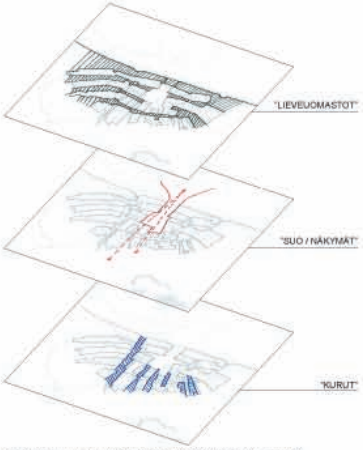

TARKASTELUALUE A, AURINKOKESKUS. YMPÄRISTÖNKÄSITTTELYN PERIAATTEET

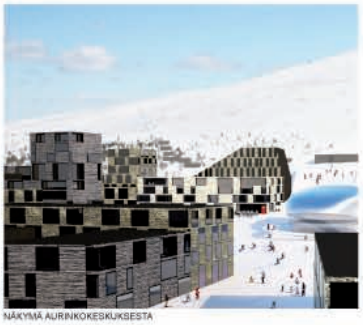

NÄKYMÄ AURINKOKESKUKSESTA

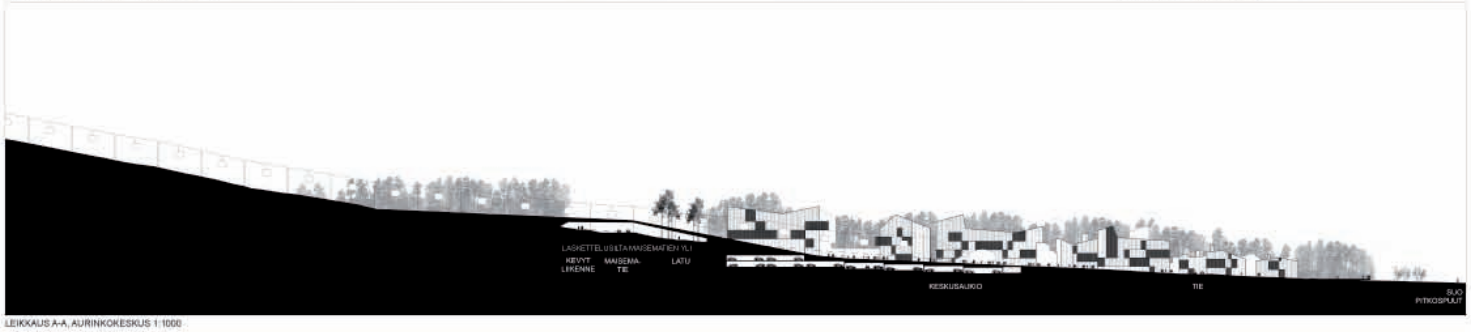

LEIKKAUS A-A, AURINKOKESKUS 1:1000

"Lvppo"

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU

NÄKYMÄ TUNTURIVIILLOLTA

TARKASTELUALUE B, TUNTURIVIILTO 1:1000

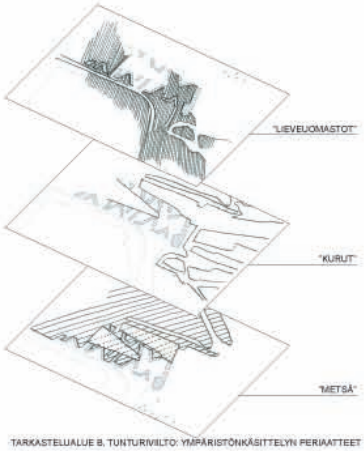

TARKASTELUALUE B, TUNTURIVIILTO: YMPÄRISTÖNKÄSITTELYN PERIAATTEET

YMPÄRISTÖN KÄSITTELYN INSPIRAATIO AMMENNETAAN LAPIN LUONNON ELEMENTEISTÄ. UUDESSA RAKENNETUSSA YMPÄRISTÖSSÄ NE MUUTTUVAT MAISEMARAKENTAMISEN TEEMOIKSI.

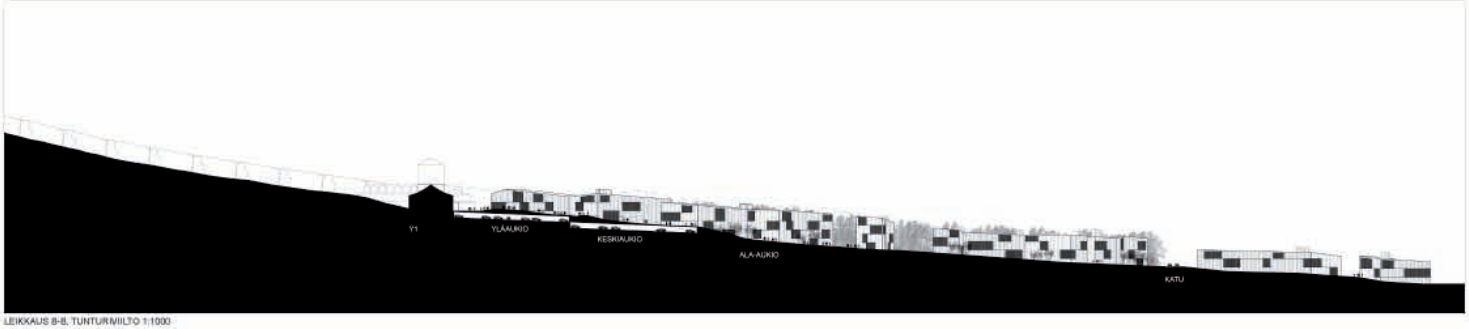

LEIKKAUS B-B, TUNTURIVIILTO 1:1000

"Lvppo"

YLLÄKSEN UUDEN MATKAILUKYLÄN ARKKITEHTUURIKILPAILU

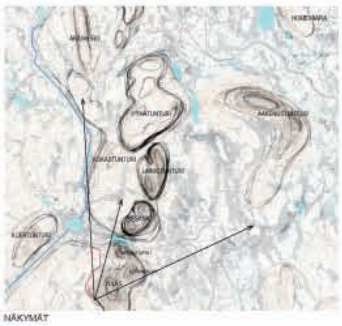

NÄKYMÄT

RAKENTAMINEN ASETTUU MAISEMAAN SITEN, ETTÄ NÄKYMÄT TUNTURIMAISEMAAN SÄILYVÄT.

Kylien, metsäkuveiden ja avoimien tilojen jaksotus muodostaa koetun ympäristön rytmin – metsä, urbaanit portit ja tunturinäkymät.

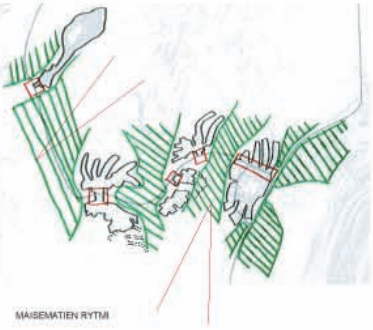

MAISEMATIEN RYTMI

Luontokeskusta ("Tunturiklilla")

Luontokeskusta sijoittuu Yllästunturin rinteelle nykyisen pysäköintialueen laidalle. Keskusta kurottaa ensisijaisesti kansallispuistoon ja keskustan rakennukset muodostavat rajan kansallispuiston ja laskettelukeskuksen toimintojen välille. Hotellit avautuvat kohti kansallispuistoa ja henkeäsiepaavas tunturimaisemaa. Voimakkaasti viettävään rinteeseen porrastettu rakentaminen on määritelty siten, että laskettelukeskuksen alaaseman eteen jäävältä aukiolta avautuu 180 asteen panoraama maisemaan. Uudet rakennukset vähäisivät näkymää laskevassa rinteessä. Äkäslompolosta maisematietä noustessa uusi rakentaminen kipeää kohti tunturia ja korjaa nykyisto paikoin riikkonaista maisemakuvaa sekä korostaa maiseman rakennetta. Aukiot sekä rakennettujen sormien väliin jäävät aktiiviset alueet avautuvat kohti näkymien huippukohtia ja suurimmasta osasta hotellihuoneita avautuu parhaat mahdolliset näkymät. Tunturiklillassa yhdistyy yjhä maisema rohkeaan arkkitehtuurin ja maisoitteluun.

"Luontokylä"
Luontokylässä yhdistyvät luonnonrauha ja keskustan palvelut. Lapin ekostikasta voi nauttia luontevalla, kiireettömällä ja ongelmattomalla tavalla. Täältä vihtyvät muun muassa ulkomaiden suurkaupungeista tulevat vieraat, jotka lapin luonto avautuu uniikkina kokemuksena.

"Lomakylä"
Lomakylää käyttävät lähinnä lomaosakkeenomistajat, jotka viettävät säännöllisesti aikaa Ylläkselä. Kylän suunnittelussa on optimoitu ympäriuotisen käytön maleikkyys.

"Jänkäkylä"
Jänkäkylän tarjoama eksotiikka sisältää aimo annoksen yleliisyyttä. Täällä kansainväliset yritykset kestittävät ja majoittavat vieraitaan.

"Puuhakylä"
Täällä viettävät aktiivisia lomapäivää lapsiperheet. Alue on myös omiaan vastaanottamaan leirikouluja, luokkaretkiä ja muita lapsille ja nuorille suunnattuja matkanjärjestäjiä.

"Golfkylä"
Golfkenttää reunustavat golfklubin lisäksi kokoustilat, hotellit, mökit, rivitalot ja hyvinvointikeskukset saunoineen.

Yksityiset lomakodit

Kylä tarjoaa sopivan kokoisia yksiköitä yksityisille loma-asutusyrittäjille ja täydentää jo olemassa olevia rioikkialueita samalla eelkinnyttäen niiden muodostamaa reunaaluetta.

Arkkitehtuuri ja kestävä kehitys

Arkkitehtuuri on yksinkertaista, rauhallista ja juurevaa. Rakennukset eivät kilpailo keskenään huomiosta, vaan hyvin harkitusti toisinsa sovitettu rakentaminen ja maisema yhdessä luovat uudelle Ylläksille ainutlaatuisen ilmeen ja maiseanpainuvan arkkitehtonisen imagon. Lopputulos on luonnollinen ja ajaton, mutta yksityiskohdissaan modemi tulkinta pohjoisesta arkkitehtuurista.

Tavoitteena on paremmin suunniteltu sisä- ja ulkotilan suhde, kuin mitä yleensä Suomen ja Lapin matkailualueilaisuiset ovat tarjonneet. Suunnitelman keskuksset ja kylät tarjoavat puolyksityisiä ja puolijuikisia ulkotiloja – ei ainoastaan omaa taloa, omaa pihaa ja julkista tilaa. Esimerkiksi ahtumatoratkaisut tarjoavat tuulensuojaisia pienimaistoja kevätsin ja syksyisin. Selkeät ja modulaariset pohjaratkaisut lisäävät yksikkojen elinkaarta sekä helpottavat muuntojoustavuutta ja uusien ideoiden toteuttamista. Perinteisiä materiaaleja pouta ja luonnonläheisä käytetään mahdollisimman paljon.

Alueiden suunnittelussa korostetaan alusta saakka parhainta kestävän kehityksen mukaista osaamista. Kustakin yksiköstä syntyy kestävä ja esteettinen lopputulos. Kestävyyden takeena on ei. että keskuksesta rakennetaan jonkun kansainvälisen (esim. LEED) ympäristösertifikaatin kriteerit täyttävä kohde. Sertifikaatti tukee suunnittelun ja rakentamisen kokonaisvaltaista kestävyyttä. Alueelle rakennetaan tehokkaita rakennuksia, joiden energiankulutus on 30-50 % normaaliratkaisuja pienempi.

Alueelle toteutetaan keskitetty bioenergiatuotanto ja edistyksellinen jätteenkäsittelymeli. Tavoitteena on suljettu jätehuolto, joka ei tarvitse kaatopaikkaa eikä likaa pinta- ja pohjavesiä. Näin turvataan myös tulevaisuudessa edullinen energia ja ylläpidetään vastuullista yrityskuttuuria. Paikallisesti hoidettu biovoimala ei kuormita ilmakehää, mutta tuo paikkatuunnalle työtä. Alueella kartoitetaan myös huolellisesti maa- ja kalliolämmön hyödyntämismahdollisuudet. Lisäksi alueella kartoitetaan myös huolellisesti maa- ja kalliolämmön (geoenergia) hyödyntämismahdollisuudet. Matalaenergiajärjestelmät, kuten lattia- ja kalliolämmitys soveltuvat hyvin geoenergiaile. Tiivit keskukset ja kylät antavat hyvän lähtökohdan tiville energiajakeluile. Uudesta matkailukeskuksesta luodaan matuon ja esteettön palveluympäristö. Yksilön liikuntarajoitteinen ryhmässä tai perheessä asettaa matkailukohteen valinnalle esteettömyysvaatimuksen.

Liikenne

Alueen liikennejärjestelmän tavoitteena on autottomuus. Alueelle voidaan tulla omalla autolla, mutta autoa ei välttämättä tarvitse loman aikana käyttää. Palvelut ja majoittuminen sijoittuvat siten, että liikkuminen voi tapahtua helposti kävellen, hiihtäen, pyöräilen, potkukelkkailen, siirtohiseillä ja metromaiseesti' liikkuvalla buseilla. Myös moottorikelkkailijoiden rebitun otettuhuomioon. Luontokeskusalueen ja Aurinkokeskuksen välille toteutetaan kaikille liikkujille korkeatasoiset jalankulkuyhteydet maisematien varteen ja luontopolkuina. Luontokeskuksen ja uuden Aurinkokeskuksen pysäköinti sijoitetaan pääosin rakenteellisena uuden rakentamisen yhteyteen. Mytsuuden yhdysbien varteen sijoittuvissa kyllissä pysäköintiä kesiitetään keskusrakennusten yhteyteen ja luontoon rajoittuvissa majoitustiloissa ei vältämättä ole pysäköintiä ollenkaan. Kaikkin majoitustiloihin on kuitenkin ajokelpoinen huolto- ja saattoväylä.

Ylläksen maisematietä kehitetään suunnittelualueella rakentamalla maankäytön päälittymin kiertoliittymät. Yläsjärvelä ja Äkäslompolon kylällä saavuttaessa kiertoliittymät toimivat liikennetta hidastavana, liikenneturvallisuutta parantavana ja uutta matkailualuetta merkitsevinä portteina. Uuden rinnekeskusalueen kohdalla maisematien linjausta siirretään idemmäs ja lien teisuista lasketaan luonnollisen maanpinnan tasolle. Tien siirtoa ja tasauksen laskua tehdään noin 300 metrin matkalla. Tasausta laskemalla saadaan Äkäslompolon kylältä maisematietlä johtava uusi yhdystie ja koko rinnekeskusaluesen katu- ja kävelyverkosto tasaukseltaan lähelle luonnollista maanpintaa ja kaltevuudet normaaleiksi, esteettömyysvaatimukset täyttäviksi. Maisematietle ja uudelle yhdystielle sijoitetaan matkailukeskittymien kohdilla alueiduisin pysäkkiparit. Sekä luontomatkailualueelle että uudelle rinnekeskusalueelle tehdään riittävät turistibussien saatto- ja pysäkkiintiaiueet.

Luonto matkailukonseptin lähtökohtana

Ylläksen uusien kylien kehittämisperiaatteiden tulisi perustua kansainvälisen luonto- ja kulttuurimatkailun näkökulmasta luotuun kestävän kehityksen mukaiseen malliin ja vuorovaikutteiseen, kumppanuuksiile perustuvaan toimintaan. Kestävä kehitys kaikissa ulottuuuksisseen, ympäristöisessä, taloudellisessa, sosiaalisissa ja kulttuurisissa, olisi erottamaton osa ohjemaa sekä keskuksen suunnittelua, toteutusta ja toimintaa. Keskuksien ja kylien rakentamisessa, ylläpidossa, palvelutuotannossa, liikenmisessa ja energiaratkaisuissa sovelettaisin periaatteita, jotka tekisivät Ylläksestä kansainvälisen luontomatkailun edelläkävijän, joka kunnioittaa paikallista lapplasta luontoa sekä kulttuurihistoriaa.
Kaiken perusta on monimuotoinen luonto. Luonnon vaiminen on erottamaton osa toiminta-ajatusta. Vieressä sijaitseva kansallispuisto on ekologisesti ja kulttuurisesti ainutlaatuinen alue, jonka arvojen säilyminen on toiminnan lähtökohta. Luonnon vaiminen on myös kansainvälinen tavoite.
Keskus toimii matkailukeisuna ja toiminta-alustana niin kotimaassa kuin ulkomailakin suunniteteessa palveluita lähelle luonnonsuojelualueita. Luonnonsuojeluakye on matkailuvattti, jonka mahdollisuuksia ei ole vielä riittävästi tunnistettu. Luontomatkailu on myös oiva keino luonnonsuojelun edistämiseen.

TARKASTELUALUE C, KYLÄT, RAKENNUSTYYPPEJÄ 1:400

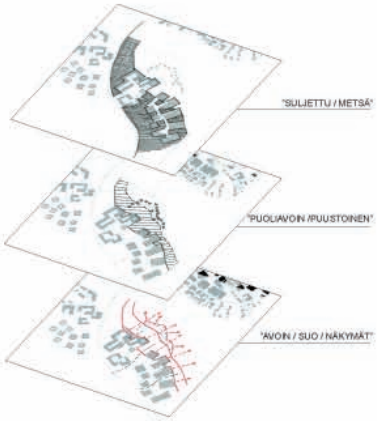

TARKASTELUALUE C, KYLÄT. YMPÄRISTÖNKÄSITTELYN PERIAATTEET

YMPÄRISTÖN KÄSITTELYN KONSEPTIT RAKENNETTUJEN ALUEIDEN SISÄLLÄ:

Ajatuksena on Lapin maiseman ominaispirteiden toistuminen uudelleentulkittuina rakennettujen alueiden sisällä.
Rakennukset ovat kuin tunturelia, ne piirtävät avautuvan näkymän siluetin ja niistä avautuu pitkiä näkymiä ympäristöön.

Kaupunkirakenteessa olevat aukiot ovat kuten suot ja järvet tunturimaisemassa. Niitä avautuu näkymiä ympäröivän maiseman siluettiin. Merkittävimmät rakennetut aukiot ovat Aurinkokeskuksen keskelle jäävä aukio sekä Tunturiklilan rinteeseen leraesuttava aukio. Molemmilta avautuu näkymiä ympäristöön.
Rakennusten väliä ovat kuten tunturien väliset kurut, niitä pitkin avautuu tunturinäkymiä ja ne kerääivät ympäröivien huippujen sadevedet. Kurut muodostavat luontevia kulkuyhteyksiä. Aurinkokeskuksessa rakkakivisel "kurut" ja niihin sijoitatut kulluretit johtavat hulevedet ja kulkijat suolle säilytettyyn luontoon. "Kurujä" pitkin avautuu näkymiä ympäristöön. Tunturiklilassa kiilan keskelle jäävä "kuru/ on luonteeltaan vehreä ja kulkuretit sijoittuvat sen rauncille.

Lieveuomastot ovat ulkoisen voiman muokkaamia toistuvia maastonmuotoja, joiden toivasti viettävät pohjat johtavat hulevesiä kausipuroina. Lieveuomastot antavat suunnittelualueen maastolle voimakkaan identiteetin. Rakennettujen alueiden sisällä "lieveuomat" kuljettavat ihmisiä ja hulevesiä. "lieveuomat" ovat luonteeltaan vihreitä – niiden alueella olemassa olevaa kasvillisuutta säilytetään mahdollisimman paljon. Rakennettavat "lieveuomat" – keinomaisemia, toteutetaan kuntlakesvilisuudella ja männyllä. Tunturiklilan alueella keinomaisema ja maisemarakentaminen saa rytminsä leveuomastojen muotokeleestä.
Suokylän alueella ympäristö määrittyy tiailiseesti avoimien "suo", puoliavoimien "puustoinen" je suljettujen "metsä" - elementtien kautta. Ympäristön käsittelyperiaatteena alueen rakentamisessa metsäisiilä alueilla suoeitaan kuntlaa ja harvapuustoa. Puoliavoimilla alueilla käytetään erilaisia pajuja ja koivuja. Avoimilla alueilla ympäristö säilytetään ja vaurioituneet alueetkorjataanalkuperäiskasvillisuudellaesem. siirteilä.Alueilleeitucdaaluittuurikasvillisuutta. Kulkuyhteydet järjestetään pitkospuilla ja esteettömiiä laturirakenteilla.

TARKASTELUALUE C, KYLÄT 1:1000

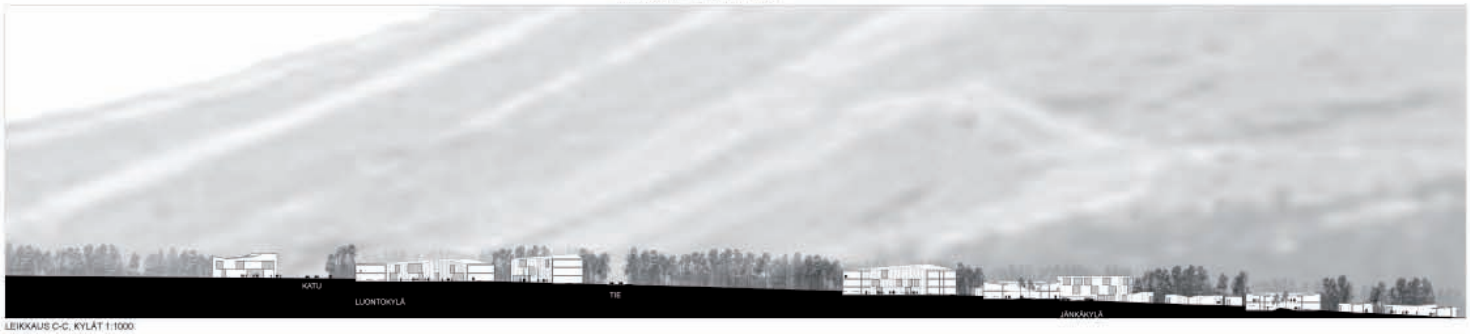

LEIKKAUS C-C, KYLÄT 1:1000

"Lvppo"

Y L L Ä K S E N U U D E N M A T K A I L U K Y L Ä N A R K K I T E H T U U R I K I L P A I L U

Kilpailuehdotus: “YLYS”

Arkkitehtuuri:

Ari Järvinen, arkkitehti SAFA, Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Jari Kuorelahti, arkkitehti SAFA, Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Pave Mikkonen, arkkitehti SAFA, Archeus Oy

Sanna Pääkkönen, arkkitehti SAFA, Archeus Oy

Energia:

Teemu Perälä, maatalous-metsätieteiden maisteri, Navico Oy

Liikenne:

Timo Perälä, diplomi-insinööri, Navico Oy

Maisema:

Eeva Huuhtanen, hortonomi AMK, Navico Oy

Matkailu:

Vesa A. Heikkinen, Senior Advisor Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti, Lapin yliopisto, Yliopettaja, Palveluinnovaatiot HAAGA-HELIAn ammattikorkeakoulu

Avustajat:

Kate Hyry, arkkitehti, Archeus Oy

Paula Kouri, arkkitehti yo, Archeus Oy

Leena Kuorelahti, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Pekka Tuominen, arkkitehti yo, Archeus Oy

Tekijänoikeus:

Työyhteenliittymä Archeus Oy – Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

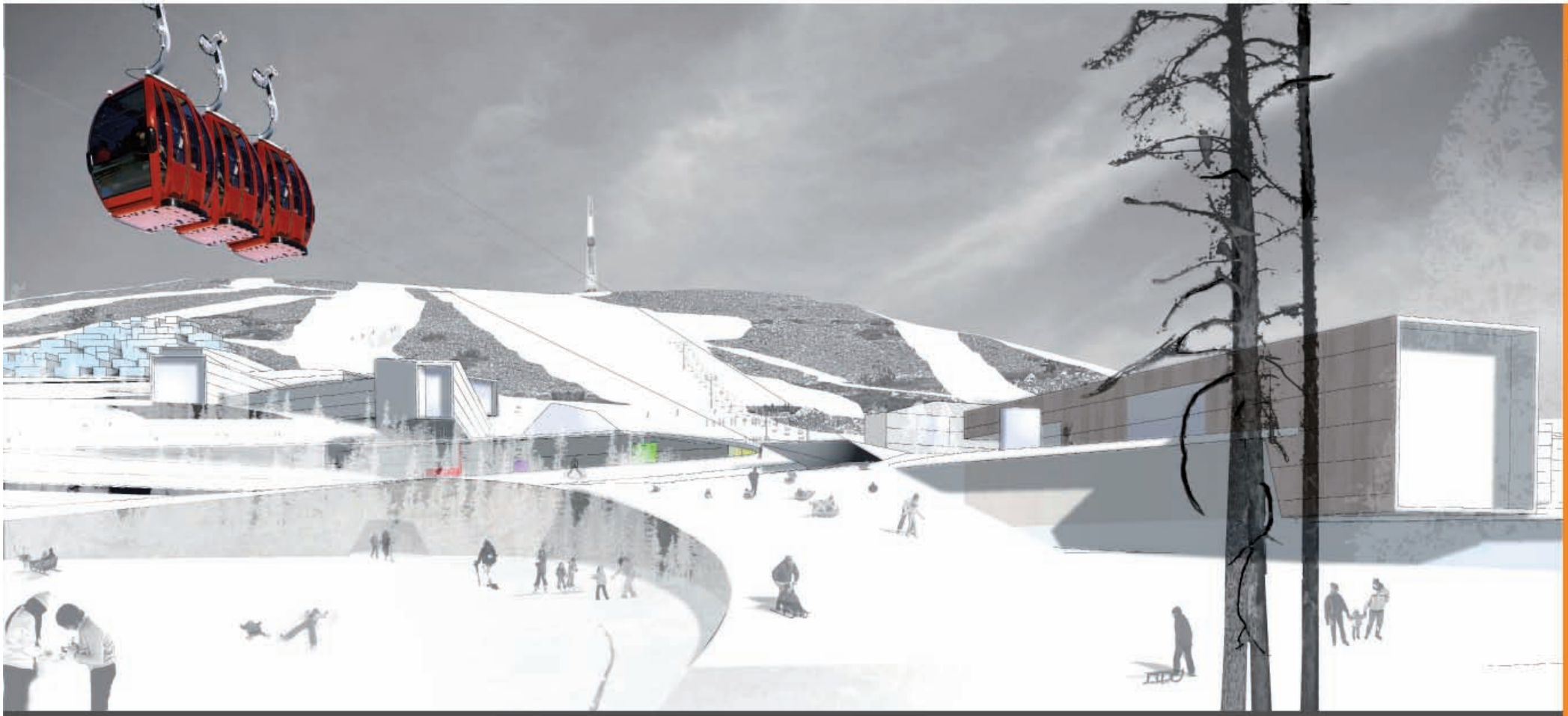

YLYS

Ylläksen perusvetovoima perustuu upeaan luontoon ja maisemaan, joka kilpailualueella korostuu tunturinäkymissä, vanhoissa männiköissä, harju- ja lieveuomastoissa sekä kosteikoissa. Luonnon läsnäolo ja paikallisidentiteetti on alueella voimaa. Luonto ehyttää ja tarjoaa paikan kokea omaa yksityisyyttä ja rauhaa. Alueen elämään, asukkaisiin, matkailijoihin ja suunnittelijoihin vaikuttavat vahvasti luonnon omat kasvuvaihtelut ja muutoksinöt, jolloin luontokokemuksesta tulee voimaannuttava ja aktiivisa. Samanaikaisesti luontoa ympäröivät tarkoituksenmukainen rakennuskanta sekä mielekäs ja mielenkiintoinen palveluinfrastruktuuri.

Maankäytön lähtökohtana on luonnonvaraisen ympäristön mahdollisimman laaja säilyttäminen. Paikalliset olosuhteet kuten maisemalliset tekijät, geodiversiteetti, puurajo, kosteikot ja pintavesien virtausalueet ovat asiakasta määrittäneet alueirakentamisen sijoittelun ja volyymin. Paikan ja luonnon erityispiirteiden huomioiminen ja niiden ottaminen suunnittelun lähtökohdiksi tulevat lisäämään alueen identiteettiä. Suunnittelun lähtökohtana on myös vältän luontokokemus, joka vaihtelutoon asuinsuoiden sijoittelulla ja luomalla viherkäytävät luontoon ja konsolipulstoon. Metsät säilytetään edelleen suojametsävyöhykkeinä, jolloin luontokokemusta ei vaarameta. Arvokkaimmat luontokohteet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Suunnittelussa on myös jätetty riittävät suoja-alueet arvokkaiden kosteikkojen ympärille huomioiden erityisesti pintavesien valunta.

YLLÄS 2020 & 2030

Suunnittelussa on otettu huomioon maailman keskeiset matkailutrendit: aasialaismatkailun lisääntyminen, matkailun tuotemaisilmojen, arvonmuodostuksen ja kulutuskäyttäytymisen pirstoutuminen sekä matkailun jakelukanavien teknologistuminen.

Pitkällä aikavälillä ulkomaisten matkailijoiden osuus kasvaa voimakkaasti suteessa kotimaisten matkailijoiden määrään. Aasialaismatkailijoiden määrä lisääntyy asteviimen kasvaessa ja liikumisen vapautumisen seurauksena. Tuotetarjonta kasvaa ja kysyntä pirstoutuu kuluttajien maun ja elämäntyylin polarisoituminen seurauksena. Brändilojoalius vähenee. Huomisen matkailija vaatimukset vaihtelevat kuluisenkin talous-, elämän- ja ympäristön mukaan sekä ryhmän ja intressienä mukaan.

Loppi säilyy eksoottisena, laadukkaana ja houkuttelevana matkakohteena sen palveluinfrastruktuurin, turvallisuuden ja luonnon monimuotoisuuden seurauksena. Se säilyttää Euroopan viimeisen eräinnos-asemansa kaivoksellisuuden sekä liikenteinnon ja väestörakenteen huolimatta. Alue on globaalin ruoka-ainevarantojensa takia työ- ja kokousmatkailun sekä työpertiisen maatarmuuton kärkikohteita. Pohjois-Euroopassa. Vapaa-ajan matkailutoiymit muodostuvat liikunta-, hyvinvointi-, kulttuuri-, auto- luonto-, kalastus-, kierto- ja tietomatkailijoista. Risteily- ja automatkailijoita tulee Norjasta, kiertomatkailijoita Ruotsista ja Etelä-Suomesta.

Ylyksen asiakasrakenne on konsoinvälinen. Alueen pääryhmät tulevat lähiten pöätsesonkaina Luoteis-Venäjältä, Etelä-Suomesta, Englannista sekä muista Euroopan maista. Esteettömänä matkailukeskuksena Ylläksen erikoiskohderyhmiinä ovat saadtuhamat eurooppalaiset ja osin aasialaiset luonto- ja vihermatkailijat, erikoiskulttuurimatkailijat, vammaismatkailijat ja golfmatkailijat.

Koko Ylläksen uusi pienmatkailukaupunki on palvelu- ja tuotemaisilmaltaan konsoinvälinen ja sen palvelurakenne muodostuu yhä enemmän konsoinvälisistä tai konsoinvälisyystä konsepteista. Matkailuelinkeinon tuotot syntyvät sekä konsoinvälisten ja kotimaisten yrityskoosttiloiden onnistuksetjuissa. Esim. hyvinvointialueen liiketoimintastrategia muodostuu hyvinvointi- ja terveyspalveluista, -korttelista ja -kiinteistöistä vastaavan yrityksen kokonaispalvelutuotannosta eikä paikallisen operoinnista. Osa palveluista tuotetaan pienissä alihankinta-verkostoissa.

Matkailubiineksen kasvu perustuu ulkomailta saapuvaan turistiin, joka ei enää voi luottaa massamatkailijaksi. Hän haluaa (massa)räätälöityjä matkoja, tehdä itse ja kokea altoja asioita sekä yksin että ryhmässä. Hän haluaa tulla ohjatuiti alueelle, mutta on yhä rohkeampi ja oma-aloitteisempi "seikkailemaan" alueella. Hän haluaa nauttia puhtaasta ilmasta, vedestä, maasta ja ruuasta omassa ryhmässään ja heimossaan.

ARKKITEHTUURI JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Rakennuspaikat ja rakentamisen tapa on määritetty paikan päällä tehdyn perusteellisen luontoarvo- ja maisema-analyysin perusteella. Ratkaisuna on koskemattomaan luontoon limittyvä tiivis rakentaminen, jossa arvokkaat kosteikot, rokka-alueet, uomatot säilyvät mahdollisimman eläjnä vyöhykkeinä rakennettujen alueiden välillä. Rakentamisen suurimmat volyymit on sijoitettu riittäitten notkelmakohtiin, jolloin ne eivät näy häiritsevästi kaukomaisemassa.

Rakentamista on sijoitettu myös olemassa oleviin maisemavaurioksiin (laajat pysäköintialueet) tai luonnonympäristöjen ja maisemavaurioksiin rajoille, jolloin rakentaminen estävät eroosiota ja vaurioiden leviämistä (laskeutelurinteiden reunat). Rakentamisen sijoittaminen laskeutelurinteiden ja tissien välttämättä lähelyytteen estää haitallisen melun leviämistä alarinteille ja edesauttaa luontokokemuksen säilyttämistä metsäalueilla.

Rakennusten valpat ovat kompakteja. Kylänökymien tiiviinen rikkaus saavutetaan rakennusten keskinäisellä asemoinnilla. Koska tämän mittakaavan ja suuruusluokan rakentamiselle ei ole olemassa altoa lappilaista perinnettä, arkkitehtuuri ottaa vaikutteita luonnonympäristöstä, eri maisematyypeistä ja luonnon mittasuhteista. Tuloksena ovat Ylläksen alueelle omaleimainen arkkitehtuuri.

Rakentamisessa käytetään uusiutuvia ja kierrätettäviä korkeaolaatuisia materiaaleja, joiden valmistuksessa syntyvät hiilidioksidipäästöt ovat mahdollisimman alhaiset. Elementtirakentamista suositaan rakennusjätteen vähenttämiseksi.

Rakennusorvikkeet ja esivalmistetut rakennuosat hankitaan lähialueen rakennusteollisuusyrityksiltä kuljetusmatkojen minimoimiseksi. Rakennuosien esivalmistus vähenttä rakennusjätteen määrää työmailla ja teollisuus voi hyödyntää syntyvää jätettä suoraan uudelleen käyttämällä ja kierrättämällä. Maisemallen alapuolella osa-alueella 3 ensisijainen rakennusmateriaali on puu ja puutuotteet. Puurakentaminen on tapa hiilinä ilmastonmuutosta, sillä puutalo voi kestää jopa vuosisatoja toimien samalla hiilivarastona. Rakennusten suunnittelussa huomioidaan hyvät energiatalautta edistävät tekijät.

Rakennukset rakennetaan siten, että tontella säästyy mahdollisimman paljon luonnontilaista aluetta. Osa-alueet on sijoitettu luonto- ja maisema-arvot huomioiden siten, että ne luontaisesti sijoittuvat erilaisille metsäalueille. Nämä erilaiset metsätyypit tuovat eri alueille oman piirteensä.

Viherrakentamisen lähtökohtina ovat pohjoisten olosuhteiden ja vuodenkierron huomioiminen. Paikallista identiteettiä korostetaan käytämällä alueelle tyypillisiä luonnonkasveja, materiaaleja ja rakentelta sekä korostamalla ympäristön ympärivuotisuutta. Rakentamisen suunnitteluvaiheessa huomioidaan ja käytetään paikalla olevaa materiaalia. Esimerkiksi metsänpohjaa eli kuittaa välivarastoidaan lähellä rakennusyömaata. Alueella käytetään luonnonmukaisia ratkaisuja myös hulevesien imeyttämisessä ja läpäisevissä tierakenteissa.

Arkkitehtuuria korostetaan viherrakentamisella. Jokaiselle osa-alueelle luodaan oma iteesmä viherrakentamisen keinoin. Jutta alueen omaleimaisuus säilyy, laaditaan asemakaavan rakentamistapaohjeisiin tarkemmat viherrakentamisen ohjeet. Tavoitteena on paikan ekologisten olosuhteiden säilyttäminen lisäksi paikoin myös niiden ennallistaminen ja korvaaminen suunnittelun ja ympäristörakentamisen keinoin

YLLÄS 2020 & 2030

YLLÄKSEN UUSI MATKAILUKYLÄ YLYS 1/8

YLLÄKSEN UUSI MATKAILUKYLÄ YLYS

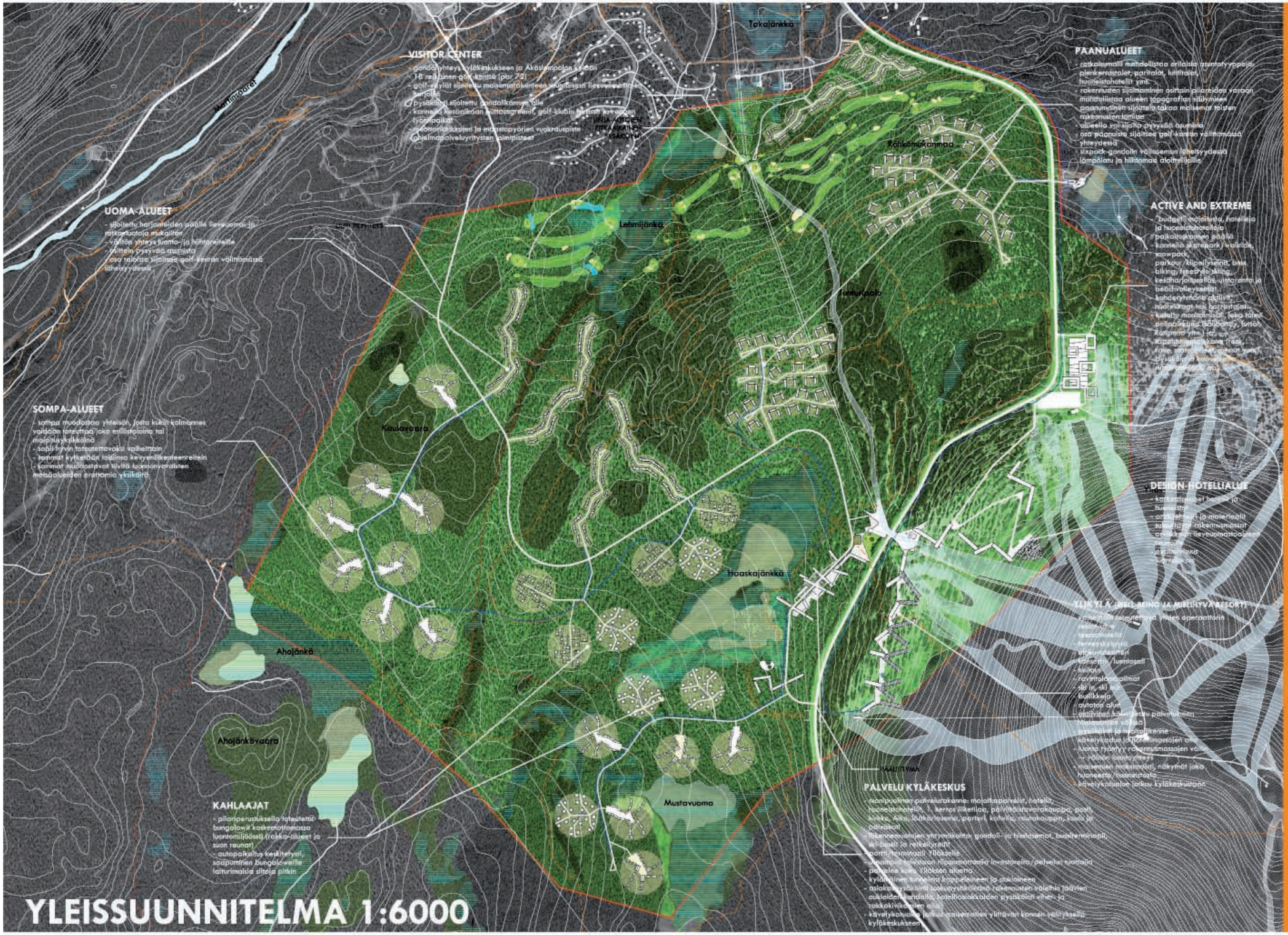
Tokajänkkä
Lehmijänkä
Kaulavaara
Ahojänkä
Ahojänkävaara
Mustavuoma
Hoaskajänkkä
Rohkimukanmaa
Hetkuntaalo
VISITOR CENTER
- gondoliyhteys kyläkeskukseen ja Äkäslompolon kylään
- 18-reikäinen golf-kenttä (par 72)
- golf-kylät sijoitettu maisemarakenteen suojissa lähelle vesistöä tai niittyä
- pysäkillä sijoitettu gondolikanmaa alle
- kanmaa kesäaikaan kuntosaagreenit, golf-klubi tarjoaa kesäaikaan myös myös
- ympäröivä kesäaikaan kuntosaagreenit, golf-klubi tarjoaa

SELITTEET

- erityiskohteet
- näkymä
- avautuva maisema
- kallio
- louhikko
- kosteikko
- avosuo, pienpuustoinen suo
- lieveuomasto
- paikallinen selänne
- puro
- lähde
- merkittävä metsänreuna

LIEVEUOMASTO

Kilpailualueilla on useita lieveuomastoalueita, jotka erottuvat toisistaan topografisen sijoittumisen mukaan. Länsireunan lieveuomasto on ratkomaisia kivikkoalueita, joiden pohjalla vesi liirsee pienissä puroissa. Tunturipolun lieveuomasto on matalaprofiilisempaa kuusikkoa, jossa painanteet muodostavat kosteikkoja. Maisematien yläpuolinen lieveuomasto on kuivaa mäntykangasta, jossa harjanteet ovat kaakkoista ja pohjoisista. Kellokkaan yläpuolella lieveuomaston reunamat muodostavat purojen ympäristöön reheviä kosteikkoja.

RÖHKÖMUKKA

Harjumaiset moreenisharjanteet ja niitä elävöittävät kookkaat pilarimäännät muodostavat Röhkömukalle tyypillisen maiseman, jossa aurinkoisena päivänä valo ja varjo luovat tunnelmaa.

LOUHIKKO

Röhkömukan yläpuolinen louhikkoalue on lappiloinen versio pirunpellosta. Voimakkaiksi kiviikkoa rytmittää varpukangasalueet ja puut, aluetta vartioivat reunamilla vanhat kilpikaarnamännyt.

KAULAVAARA

Louhikkoiset ja osin kalliopintaiset vaaranlaet tuovat metsäiselle alueelle karun ja ikäisiksen tunnelman. Lakien väliin jäävä pieni rämesuo luo ympäristöönerikoisen pienilmaston. Kaulavaaran pohjoisosa on alueen korkein kohta, josta avautuu hulkeat näkymät Äkäslompolon.

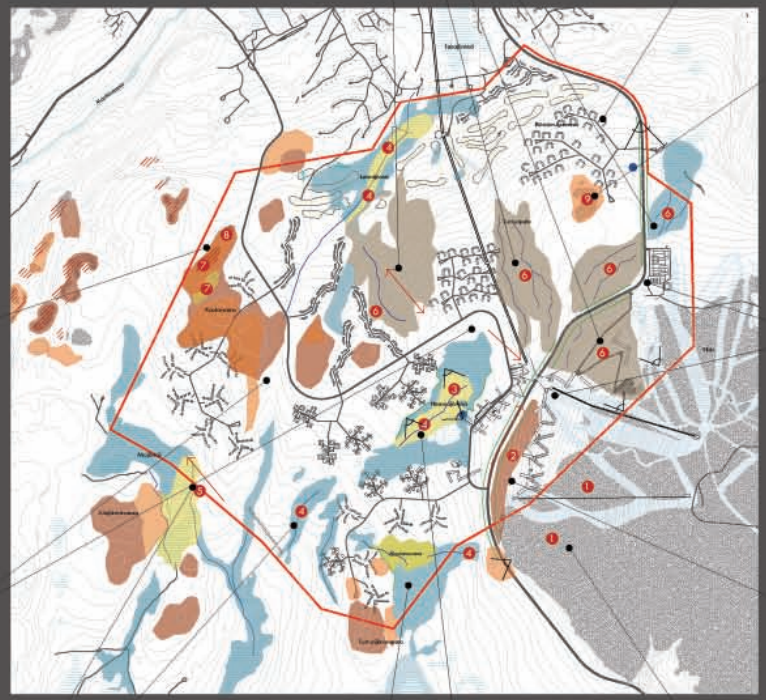

LUONNON JA MAISEMAN ERITYISPIIRTEET 1:15 0000

MAISEMAVAURIOT

Ylläksen harmaa kiviiski muodostaa maamerkin, jossa myös laskettelurinteet näkyvät selvästi vaaleampina arpina. Lähimaisemassa huolittelemattomat ympäristöt rinteiden vieressä häiritsevät luontoliikkujan silmää.

METSÄ

Suurin osa alueesta on hetpokulkuista, kuivaa ja tasaista mäntykangasta, joka on saanut kasvaa pohjoisen männylle kunnioitettavaan ikään ja kokoon suojametsätatuksen turvin.

HARJUT

Maisematien yläpuolisto aluetta rikastuttavat harjumuodostelmat, joissa kapeiden harjanteiden päällä kasvavat kookkaat, vanhat männyt luovat erikoisen tilatunnelman.

VESIAIHEET

Kosteikkojen purot muodostavat reheviä keitaita karujen mäntykankaiden väliin. Ahojängän itäreunassa sijaitsee kookkaiden haapojen ympäröimä lampi, jossa voi aistia luonnon pyhää tunnelmaa.

MUSTAVUOMA

Rämesoiden keskeltä löytyy pieni avosuo, josta voi käppyrämäntyjen yllitse katsoa kohti Yllästunturia. Suon reunamat tarjoavat erilaisia luontokokemuksia ja -tiloja, jotka on saavutettavissa lyhyellä mutta haastavalla kävelyretkellä.

HAASKAJÄNKKÄ

Laajan avosuon reunamilta avautuvat hienot näkymät ympäröivään, koskemattomaan luontoon ja kulttuurivaikutteiselle Ylästunturille. Suon länsireunasta löytyy lähde, joka toimii ohikulkevien ihmisten ja eläinten virkistäytymispaikkana.

RAKKA

Puurajan tuntumassa kuivaa kangasta halkoo poropolku, joka on muodostunut eläinten kiertäessä haastavaa ja laajaa rakkakivikkoalueetta. Rakkakivikon ja tunturivarpukankaiden mosaiikkimainen kuvio luo mielenkiintoisen ikkunan tunturiluontoon.

LUONTO JA MAISEMA

Suurin osa kilpailualueesta on lähes koskematonta luontoa. Maisematie jakaa alueen kahteen erityyppiseen osaan: Ihmisen vaikutuksesta muuttuneeseen maisematien yläpuoliseen alueeseen ja Maisematien alapuoliseen luontoympäristöön. Kilpailualueella on löydettävissä lähes kaikki tunturiluonnon kasvillisuusvyöhykkeet ja biotoopit yläpaljakka-alueiden ja reheviin lehtomaiden tyyppejä lukuun ottamatta. Jääkauden merkit on selvästi havaittavissa alueella useina lieveuomastoina, harjumuodostelmina sekä huuhtoutuneena maaperänä, joka myös tyypittää metsäkasvillisuutta. Geomorfologiset erityispiirteet ja vaihteleva kasvillisuus tuo rinnemaastoon monimuotoisuutta, ja erilaisia luonto- ja kasvillisuusalueita kuivasta mäntykankaasta pienkurujen pohjien lehtomaiseen kasvillisuuteen.

Maisemarakenteessa kilpailualue sijoittuu suurselänteen luoteispuolelle ylärinteen alueelle. Topografiassa on huomattavissa myös paikallisia tasanteita ja pienselänteitä, jotka toimivat vedenjakajina. Kilpailualueen yläosasta avautuu laajat näkymät ympäröivään suurmaisemaan, kirkkaana päivänä on nähtävissä "seitsemän tunturin" maisema kokonaisuudessaan. Avointa maisematilaa on vain vähän puuttoman tunturirinteen alueella, suurin osa kilpailualueesta on suljettua tai puoliavointa maisematilaa. Metsät muodostavat suljetun maisematilan, suoalueita reunustavat rämeet ovat puoliavointa maisemaa. Metsäisellä alueella avautuu näkymiä avosoiden reunoilta ja Kaulavaaran pohjoispuolen korkeimman kohdan päältä, maisematieltä avautuu näkymä tunturiin. Kapeita näkymäakseleita avautuu vain muutama nykyisiltä reiteiltä ja maisematien varrelta alarinteen suuntaan.

Yllästellä vallitsee tuuliset ilmasto-olosuhteet, jotka vaikuttavat erityisesti puuttomalla rinnealueella. Tuulinen, kuiva ja kylmä ilmasto muodostaa äärevät olosuhteet kasvulle, kasvien kulutuskestävyydelle ja ihmisten liikkumiselle. Metsät muodostavat suojaa, ja erityisesti lieveuomastojen painanteet ovat ympäristöstään suojaisempia ja lämpimämpiä muodostaen paikallisia mikroilmastoja. Kosteikot ja purot muodostavat myös suotuisia pienilmastoja.

Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet

1. Rakkakivikko
2. Harjumuodostelmat, joissa vanhoja kookkaita mäntyjä
3. Haaskajänkkä -rinnesuo, maisemallisesti arvokas avosuo
4. Kosteikkojen purot
5. Ahojängän lampi
6. Lieveuomasto
7. Kaulavaaran suo ja avokalliot
8. Näköalapaikka
9. Louhikkoalue

Suositukset rakentamiselle

Koska kilpailualue on kokonaisuudessaan rinnealuetta, soveltuu se maisemarakenteen puolesta hyvin rakentamiselle. Rakentamisen ulkopuolelle on rajattu paikalliset lakialueet ja painanteet, louhikot, lieveuomastot, kosteikot ja avosuot sekä erityiskohteet. Suo- ja kosteikkoalueiden turvemaat sekä rakka-alueet ovat rakentamiselle sopimattomia myös maaperän vuoksi. Maisemaa rajaava metsänreuna tulisi jättää ehyeksi.

Rakentamista voidaan myös osoittaa alueille, jotka reunustavat herkkiä alueita tai hyvin suunniteltusti herkille alueille kuten saiden ja louhikkojen reunamille. Näillä alueilla suunnittelussa on huomioitava luonnon ja maiseman erityispiirteet. Rakentaminen on sijoitettava tasanneilleille ja jätettävä suojavyöhykkeet, jolloin rakentaminen ei näy niin selvästi kaukomaisemassa. Saiden ja kosteikkojen lähelle tulee jättää suojavyöhykkeet, jottei rakentamisella haitata luonnollista pintavaluntaa. Suojavyöhykkeet ovat osin luonnollisia maaperän harjanteita, jotka jätetään rakentamisen ulkopuolelle. Myös Maisematien yläpuolinen lieveuomasto on jo muuttunut ihmisen vaikutuksesta, jolloin sen välittömään läheisyyteen voidaan rakentaa. Uudisrakentamisen yhteydessä voidaan rajata kulkua, ja elvyttää jo pahoin kulunutta ympäristöä.

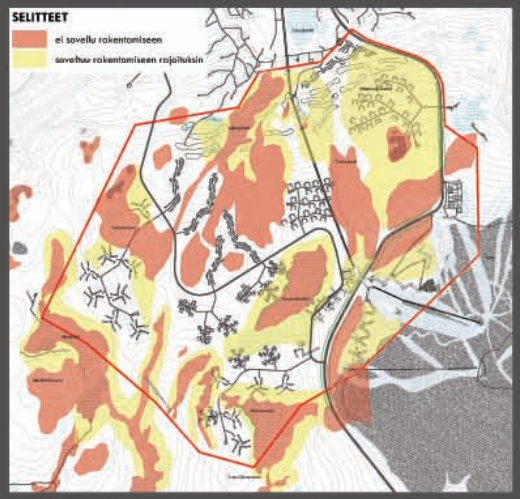

RAKENTAMISSUOSITUSKAAVIO 1:10 000

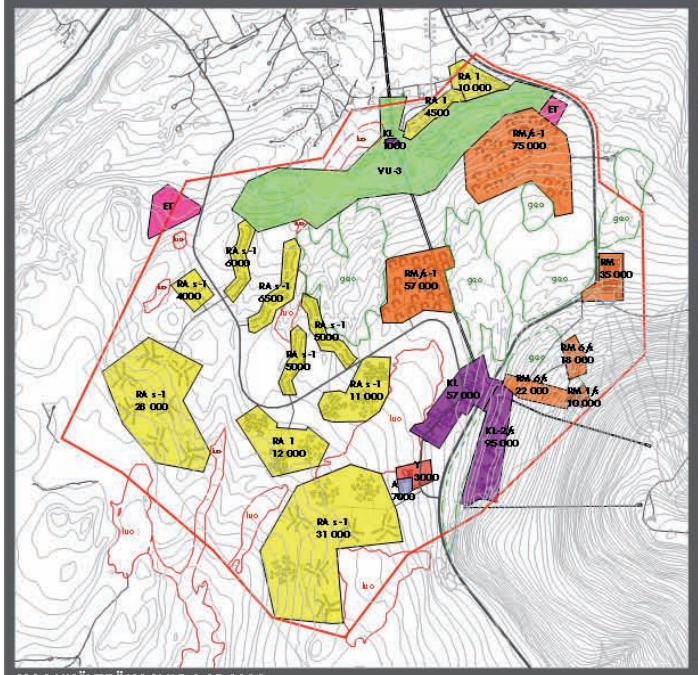

MAANKÄYTTÖKAAVIO 1:15 0000

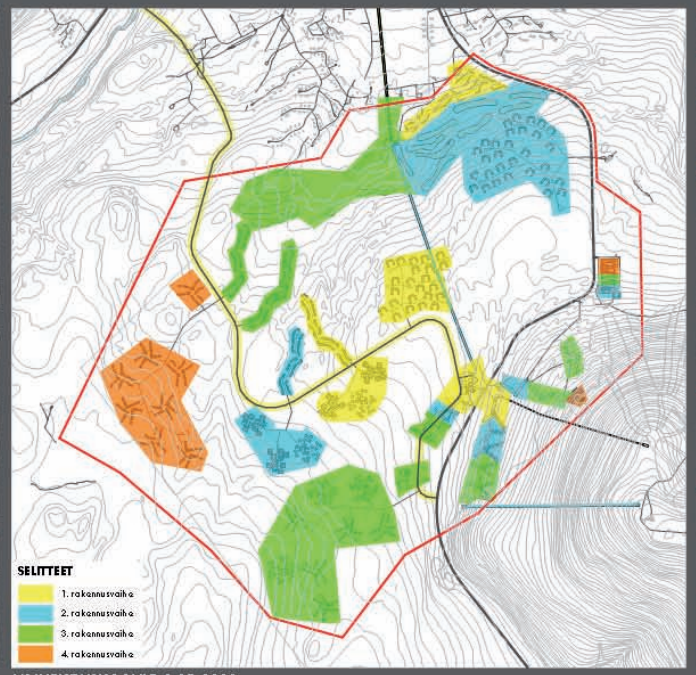

VAIHEISTUSKAAVIO 1:15 0000

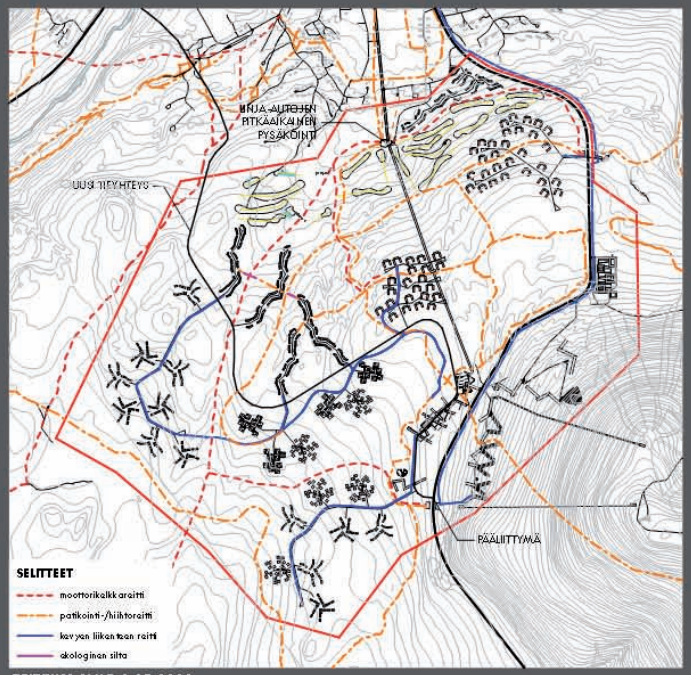

REITTIKAAVIO 1:15 0000

ENERGIA

Uuden matkailukylän lämpöenergia tuotetaan keskitetysti haketta käyttävällä lämpölaitoksella. Kaikki rakennettavat kiinteistöt kytketään kaukolämpöverkkoon. Keskitetty järjestelmä on edullinen hoitaa ja ylläpitää ja järjestelmä tuottaa edullista lämpöenergiaa. Lämpöenergian tuotannon hiilijalanjälki on erittäin pieni, sillä lämpölaitos käyttää paikallista 100%:sti uusiutuvaa polttoainetta. Energian raaka-aineena käytettävän hakkeen tuotanto ja toimitus työllistää paikallisia toimijoita ja tulot suuntautuvat paikallisille metsänomistajille. Polttoainehuoltoon ja lämmöntuotantoon voidaan soveltaa palvelusopimusperiaatetta. Esimerkiksi kilpailualueen maan omistava taho tai kunta omistaa lämpölaitoksen ja verkon, mutta ulkoistaa koko energian tuotannon paikalliselle toimijalle, jolloin lämpöenergiantuotanto on kokonaan paikallisissa käsissä. Myös biojätteen poltto energiatuotantoon on mahdollista.

Lämpölaitos ja lämpölaitoksen tontilla sijaitseva haketerminaali sijaitsevat kilpailualueesta luoteeseen Kaulavaaran pohjoispuolella uuden tielinjauksen välittömässä läheisyydessä. Sijaituspaikan valintaan vaikuttaa logistisesti järkevä sijainti hakkeenkuljetuksen vaatimalle rekkaliikenteelle soveltuvan Kolari - Muonio -tien läheisyydessä. Toinen sijoituspaikkaan vaikuttava tekijä on maisema. Lämpölaitos sijoitetaan maiseman notkelmaan paikkaan, jossa se ei häiritse matkailullisesti tärkeitä kaukomaisemia, eikä hakkeen lievä leviäminen lämpölaitoksen ympäristöön ole esteettinen haitta. Kaukolämpö- ja jätteenkeruuverkostot seuraavat alueen pääkokoojakatuja.

Lämpölaitoksen rakentamiskustannukset ovat n. 4 - 6 miljoonaa euroa, kaukolämpöverkon rakentaminen maksaa noin 1 miljoonaa euroa. Sähköä ja lämpöä tuottava vastapainevoimalaitos maksaa vastaavasti n. 12 miljoonaa euroa, mikäli myös käyttösähkön tuotanto halutaan ratkaista paikallisella biopolttoaineella. Kilpailualueen kaukolämmön veroton omakustannushinta on noin 55-65 €/MWh.

Lähienergian tuotantoa voidaan jatkossa täydentää teknologian kehittymisen myötä. Tulevaisuudessa kiinteistökohtaista omaenergiaa voidaan tuottaa pienillä tuuliturbiineilla. Käyttösähkön tuotanto aurinkokeräijillä on Lapissa kylmän ja lumisen talven takia melko tehotonta.

Paikallisesti tuulivoimalla tuotettu sähkö ei soveltu alueen energiantuotannon ratkaisuksi maisemallisten haittojen ja teknisten ongelmien vuoksi. Vaikka tuulivoima on vihreä tapa tuottaa energiaa, on tuulivoimala-alue useissa matkailualan kyselytutkimuksissa osoittautunut matkailijoiden mielestä liikaa maisemaa muuttavaksi ja jopa pilaavaksi tekijäksi. Lisäksi Ylläksen topografia ja sijainti aiheuttavat ilmastollisia ääriolosuhteita myös tuulivoimalaitoksille; rakenteisiin kertyy nopeasti paljon tykkylunta ja jäätä, mikä vaatii erityisratkaisuja tekniikan osalta.

Maalämpöä ei suositella alueen energiantuotantoratkaiuksi sähkön todennäköisen hintakehityksen vuoksi. Sähkön hinta tulee nousemaan ja maalämmön tuotanto vaatii 1/3 - 1/2 käyttösähköä. Lämpöä ja näin ollen sähköä tarvitaan kaikkein eniten sesonkiaikoina. Koska sähkön hinnanttelu ei perustune jatkossa enää pitkiin sopimuksiin, on todennäköistä että suurimman kulutuksen aikaina myös sähkön hinta tulee olemaan korkeimmillaan. Myös maalämmön hiilijalanjäljen suuruus vaihtelee, sillä se on riippuvainen ostettavan sähkön tuotantotavasta. Tästä syystä maalämpöratkaisua ei samalla tavalla voi käyttää matkailualueen positiivisen imagon rakentamisen kuten paikallisen biopolttoaineen käyttöä. Tiiviisti rakennetussa keskuksessa keskitetty energiantuotanto on edullisempi hajautettuun järjestelmään verrattuna. Maalämpöratkaisu on hajautettu; mökeissä on oma järjestelmänsä, hotelleissa omansa. Maalämpöratkaisun tutkimisen yhteydessä on kartoitettu mahdollisuutta olentaa maalämmön investointikustannuksia integroimalla maalämpöjärjestelmä kiinteistöjen perustusten rakenteisiin. Ylläksen maaperä vaatii kuitenkin porakaivoja, joten muuta rakentamista ei voida hyödyntää maalämpöjärjestelmän asentamisessa.

Äytkös sähköntjakeluverkko yhdistää energian tuottajat ja kuluttajat jakeluverkkoon liitetyn laajakaistayhteyden välityksellä. Energiaa tuottava yritys pystyy järjestelmän avulla valvomaan kuluttajia ja järjestelmän toimivuutta reaaliajassa. Porrastettu energian hinnanttelu tasoittaa kulutusta läpi vuorokauden.

NÄKYMÄ EKOLOGISELLE SILLALLE

JÄTEHUOLTO

Kaikki jäte ja kierrätettävä materiaali lajitellaan mahdollisimman tehokkaasti paikan päällä. Kompostoitava, poltettava ja vaarallinen jäte sekä kierrätettävät pakkaukset ja sanomalehdet lajitellaan kokoojakadun varteen tai pysäköinnin yhteyteen sijoitettaviin jätekuluihin, joista ne kerätään automatisoidun imujärjestelmän kautta maanalaisiin säiliöihin ja pihakansien alle sijoitettuihin keräyskontteihin. Jätteet kuljetetaan edelleen käsiteltäviksi lämpölaitokseen ja kierrätysasemille. Järjestelmä varmistaa lajittelun onnistumisen.

Vedenkulutuksen minimointi 100 litraan / henkilö / vuorokausi pienentää samalla jätevesien määrää. Vedenkulutusta vähennetään virtausta rajoittavilla hanoilla ja käyttövesiputkien lämmityksellä. Sekä harmaat että mustat jätevedet puhdistetaan ja kierrätetään paikallisesti biologisia puhdistusmenetelmiä käyttäen. Jätevesistä vapautuva lämpö hyödynnetään lämmityksessä. Harmaat jätevedet kierrätetään luonnonmukaisen suodatuksen ja kaksoisviemärijärjestelmän kautta WC:n huuhteluvedeksi.

LIIKENNE

Liikennejärjestelyjen suunnittelun lähtökohtia ovat: maisematien hengen ja toimivuuden säilyttäminen, uusien liikenneväylien maastoon sopeuttaminen, autottomuuden edistäminen toimintojen ja pysäköinnin sijoittelulla, rakenteellinen pysäköinti aina kun mahdollista, eri liikuntamuotojen risteämien turvallisuus ja erottelu, hyvä liikenteen ohjaus, syöttöliikenteen toimivuus, talvikunnossapidon huomioiminen ja lumisen maiseman säilyttäminen.

Uuden matkailualueen rakentamisessa vältetään useiden liittymien rakentamista toimivaan ja tunturimaisemaan hyvin istuvaan matkailutiehen. Päällittymän kautta ohjataan suurin osa alueelle tulevasta liikenteestä uuden matkailualueen keskuskadulle. Liittymään rakennetaan vähintään ryhmittymiskaista vasemmalle, myös kanavointia on syytä harkita. Myös päiväkävijät ja huoltoliikenne kauppakeskukseen ohjataan päällittymän kautta.

Uusi tieyhteys ja kadut suunnitellaan tarkasti maaston muotojen mukaan mm. massojen siirron minimoimiseksi. Näin tie saadaan maisemoitua hyvin, eikä se erotu liikaa ympäristöstä. Samaan liikennekäytävään rakennetaan kevyen liikenteen väylä. Uuden tieyhteyden alkupää toteutetaan katumaisena. Ajonopeudet pidetään alhaisina rakenteellisin ratkaisuin mm. risteysalueet korottamalla. Samaa ratkaisua käytetään muillakin, mm matkailualueen ytimessä ylikulkukannen läheisyydessä.

Liikenneympäristö toteutetaan kevyen liikenteen ehdoilla. Laskettelijat ohjataan matkailutien ylitse tien yli rakennettavan kansirakenteen avulla. Kansirakenteesta tehdään riittävän leveä, jotta samaan liikennekäytävään voidaan ohjata muu kevyt liikenne. Moottorikelkkaliikennettä ei sallita kannen yli rinnehenkilökuntaa lukuun ottamatta. Kansirakenteen yhteyteen syntyvä palvelujen välinen jalankulkuliikenne ohjataan maisematien yli kannen kautta ja maisematien ali kevyenliikenteen tunneleita pitkin. Uuden matkailualueen tärkeimmät toiminnot (suurimmat majoituslikkeet, kylpylä, kaupan keskittymät) on sijoitettu niin, että niihin pääsee hyvin kävellen, hiihtäen tai lasketellen. Auton käytön tarve pyritään näin minimoimaan. Alueelle rakennettava gondoliliissi toimii talvisin laskettelijoiden syöttölinjana uusista majoituskeskittymistä rinteisiin. Kesällä gondoli palvelee Vistor Centerin toimintaa ja golf -kentän käyttäjiä. Gondolin käyttö soveltuu myös liikuntarajoitteisille.

Lähimmitä asuinalueilta rakennetaan mahdollisimman lyhyt kevyen liikenteen yhteys keskukseen. Yhteys toteutetaan kevyenä ratkaisuna (polku, reitti, pitkospuut), joka ei vaadi suuria tunturimaiseman muokkaustöitä. Kevyen liikenteen yhteydet viitoitetaan, opastetaan ja markkinoidaan matkailijoille. Kevyen liikenteen reiteille mahdollistetaan talvikunnossapidon menetelmin (esim. oittainen hiekoitus, karhennus) liukkautta vaativien kulkumuotojen (hiihto, pulkan veto, potkukelkkailu) käyttö.

Maisematien ylittävän kansirakenteen alle toteutetaan reittilinja-autojen, tilausbussien ja ski-bussien purku/lastauspisteet puoliilämpimine odotustiloineen ja tarvittavine liikennejärjestelyineen. Merkittävimpien majoituslikkeiden tunturimassa ja pihaalueilla riittävän suuri kääntötila turvaa sujuvan syöttöliikenteen. Varsinaisia uusia linja-autopysäkkejä ei rakenneta maisematien varteen, vaan uudet pysäkit sijoitetaan uuden tieyhteyden varrelle ja majoituslikkeiden yhteyteen. Linja-autojen pitkäaikaisemmalle pysäkinnille on järjestetty oma paikka.

Talvikunnossapitoon panostamalla parannetaan ympäristön viihtyisyyttä, kunnossapidon ekologisuutta ja koko kohteen houkuttelevuutta. Suolan käyttöä vähennetään ja sen vuoksi jyrkkien katujen ja teiden rakentamista vältetään. Laskettelijoiden, hiihtäjien ja pulkkaa vetävien liikkujien reiteillä käytetään mekaanisen liukkaudentorjunnan menetelmiä. Lumitilojen suunnittelun, varastointiin ja maisemointiin kiinnitetään erityistä huomiota. Lumitilojen maisemoinnissa käytetään luminrakentamista, esimerkiksi muottirakenteiden avulla rakennettuja lumiseiniä. Tiivtin rakentamisen alueella käytetään mahdollisuuksien mukaan lumen sulatuskaivoja, jolloin vältytään lumen kuormaamiselta ja pois kuljettamiselta kävelyalueilta. Sulatusvettä voidaan käyttää mm. rinteiden lumettamisessa ja varastoituna kastelussa keräaikaan.

Pysäköintialueet keskitetään suurimpien majoituslikkeiden yhteydessä pääasiassa kansirakenteiden ja rakennusten alle ja pihakadulla yhteisille pysäköintialueille tai autokatoksiin. Sähköllä toimivien kulkuvälineiden latauspisteitä sijoitetaan lomaasuntojen yhteyteen, palvelujen asiakaspaikoitusalueille ja retkeilyreiteille. Polkupyörien, potkukelkkojen ja suksien pysäköintiin varataan runsaasti tilaa palvelujen läheisyydestä. Suuria parkkikenttiä tunturimaisemassa vältetään. Eri kohteisiin tarkoitetut pysäköintialueet viitoitetaan matkailutieltä.

MAANKÄYTTÖ-, VAIHEISTUS- JA REITTIKAAVIOT

YLLÄKSEN UUSI MATKAILUKYLÄ YLYS

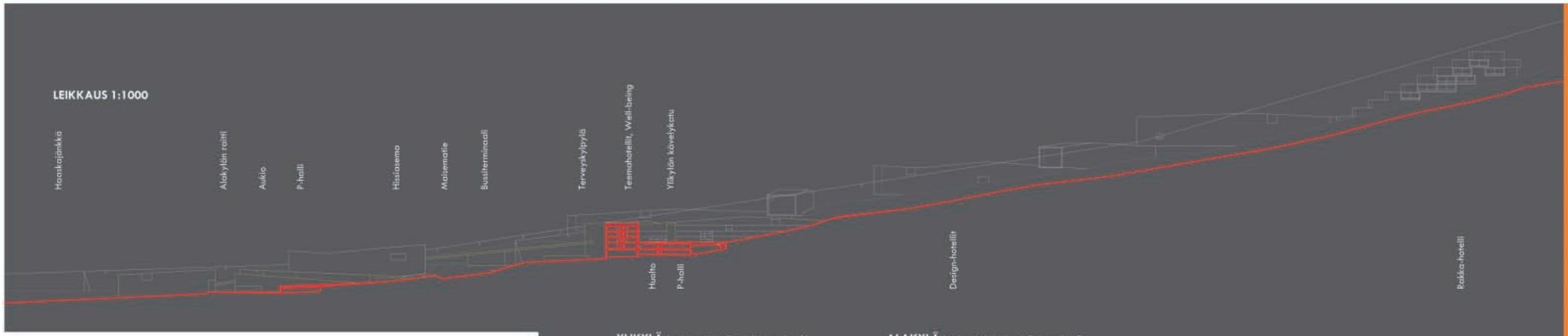

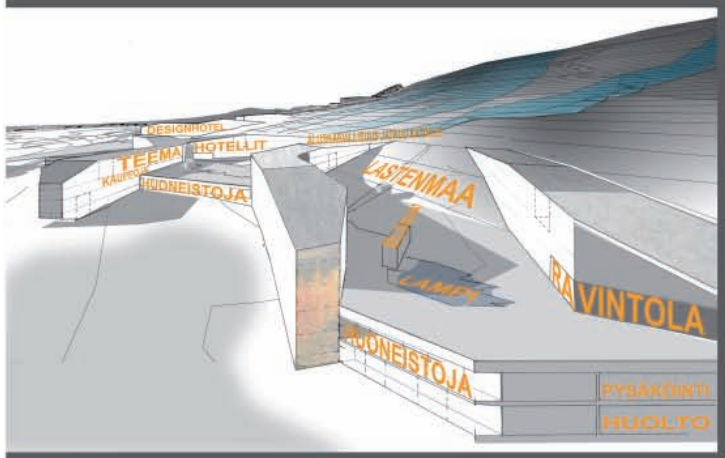

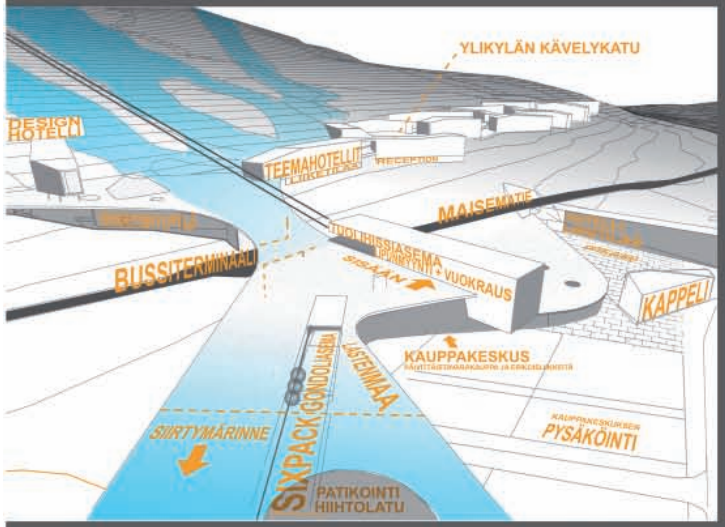

YLIKYLÄ (maisematien yläpuoli, osa-alue 1)

Ylikylä on elämykselliseen matkailuun keskittynyt yhden operaattorin hallinnassa oleva kokonaisuus, joka perustuu tarkkaan suunnattujen matkailutuotteiden ympärille rakennettuun resort-ajatteluun. Logistisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset rakennusmassat on ryhmitelty 2-3 hotellin ryppäisiin, jolloin eri teemoilla markkinoitavat hotellit voivat hyödyntää yhteisiä opu- ja taustatiloja. Hotellien sijoittelu mahdollistaa ski in - ski out - periaatteen. Alueen läpi johtavan kävelykadun varrella on Well Being Resortin tarjoamia elämys- ja mielihyväpalveluja: kauneus-, terveys- ja hemmottelu -spa, konsertti- / luentosali, urheiluhalli joka muuntuu tarvittaessa ballroom-tyyppiseksi juhlatiloksi mahdollistaen esimerkiksi suuret illalliset, elokuvateatteri, keilahalli, kuntoklubi, muoti- ja designputiikkeja, kahviloita ja ravintoloita.

Rakennusalue sijoittuu maisematien yläpuolelle laskettelurinteen hissiasemien väliselle alueelle. Rakennusmassat on sijoitettu rinteen suuntaisesti siten, että kävelykadulta ja huoneistoista avautuu maisemia sekä Ylläksen alarinteen metsiin että tunturin ylärinteiden rakka-alueille. Tunturista katsottuna rakennusten viides julkisivu, kiveämällä ja viherrakentamisella maisemoidut katot, sulautuu rakkakivikkoon. Rakentaminen voidaan toteuttaa vaiheittain kasvutarpeen mukaan. Rakentaminen alkaa maisematien eri liikennemuotojen yhtymäkohdan ylittävältä kannelta.

Kävelykadulla ei ole suuria korkeuseroja, katu on vaakasuorassa ja esteetön. Katua aktivoi sen sijainti kahden hissiaseman välillä, talvinen luistinrata ja lasten lumimaa. Kävelykatualue on täysin autoton: kaikki ajoneuvoliikenne, hotellien huolto- ja oputilat ja pysäköinti on sijoitettu kävelykadun ja rakennusmassojen alle. Alarinteen puolella sijaitsevien huoneistojen pysäköinti on kannen alla huoneistojen kohdalla, hotelliasiakkaiden pysäköinti kunkin hotelliyksikön alapuolella.

Alue sijoittuu puurajan tuntumaan, ja karua paljakkakasvillisuutta käytetään myös alueen imagon luomisessa. Rakennusten välisillä alueilla kasvillisuus ja kivikot limittyvät rakennettuun ympäristöön. Mosaiikkimainen tunturikasvillisuus rikkoo kävelyalueen pinnoitelta ja reunoja antaen vaikutelman luonnon takaisin valtaamasta alueesta. Rajatut istutusalueet ovat yksinkertaisia rakkakivikon ja varpukasvillisuuden sekä muutaman tunturikoivun ryhmiä. Pinnoitetut alueet ovat luonnonkiviloattoja, reunoja voidaan pehmentää rakkakivirajauksin. Alueelta ohjataan kapea kulkureitti harjumuodostumalle.

ALAKYLÄ (maisematien alapuoli, osa-alue 2)

Matkailukeskuksen ytimen syke varmistetaan sijoittamalla keskusta ympärivuotisten aktiviteettien välittömään läheisyyteen eri toimintojen väliselle luonnolliselle reitille ja sijoittamalla sinne eri kohderyhmille oikein suunnattuja monipuolisia oheispalveluja. Tavoitteena on elävä ja aktiivinen sekä ihmisen kokoinen matkailupienkaupunki jossa on myös pysyvää asutusta ja sitä tukevia työ- ja harrastuspaikkoja. Palvelukeskustassa sijaitsee moderni kyläkoulu, monipuoliset terveyspalvelut, kaikki uskontokuntien yhteinen kirkko, päivittäistavarakauppa, posti, koulu, päiväkoti, rautakauppa ja alkoholiliike palvelevat sekä ympärivuotista turismia että alueen vakituista ja kausiasumista. Palvelut ovat helposti saavutettavissa ja tekevät keskustasta vilkkaan ja elävän.

Rakennukset muodostavat hilamaisen rakenteen, joka jättää maisemalleltä avautuvat näkymät vapaaksi. Rakennusten päädyt rajaavat ja rytmittävät katutilaa vaihtelevaksi tilasarjaksi, jossa kaupalliset aukiot ja luontonäkymät vuorottelevat. Katutasoissa on liiketiloja, ylemmät kerrokset on varattu majoitukselle ja asumiselle. Kylänraitilla on kävelylle ja kevyelle liikenteelle varattu oma leveä väylänsä, mutta myös autoliikenne on sallittua. Asiakaspysäköinti on järjestetty taskupysäköintinä rakennusten väleihin jääville aukioille, hotelliasiakkaiden pysäköinti on viher- ja rakkakivikansien alla.

Yritykset, majoituspalvelujen tarjoajat ja kiinteistöjen toteuttajat ovat erillisiä toisistaan riippumattomia toimijoita ja investoreita. Kyläkeskuksen rakentaminen aloitetaan maisematien ylittävällä kannella ja rakentamista jatketaan kylänraitin suuntaisesti palvelutarjonnan kasvaessa.

Rakentaminen toteutetaan luontoa ja ympäristöä säästävästi, jolloin metsäinen ilme alueella säilyy. Rakennusten välittömässä läheisyydessä käytetään luonnonkiveyksiä, rakennusten väliin jääviä sisäpihoja ja toria elävöitetään sora-aluein sekä rajatuin ja korotetuin istutusryhmin, jossa rytmittelevät tunturipajut ja varpukasvit sekä puuryhmät. Rakennusten väliin jääviä metsäalueita rajataan hienovaraisesti kulun estämiseksi. Tonttien ja katujen reunat maisemoidaan kuntalla.

Haaskajänkkän elämyslava toteutetaan siten, että se maastautuu ympäristöönsä. Tarvittavat tekniikkatilat maisemoidaan ympäristöön.

ALAKYLÄ
YLIKYLÄ
HUISKI TERMINAALI
TERVEYS-KYLPYLÄ
DESIGNHOTELLI
LIIKETILA I 2000 kem
LIIKETILA II 2000 kem
HOTELLI 2100 kem
HOTELLI 2000 kem
LINKKI - JA MAJOITUS IV 2000 kem
LINKKI - JA MAJOITUS III 2000 kem
LINKKI - JA MAJOITUS II 2000 kem
LINKKI - JA MAJOITUS I 2000 kem
HOTELLI 2100 kem
HOTELLI 2000 kem
HOTELLI 2000 kem
HOTELLI 2000

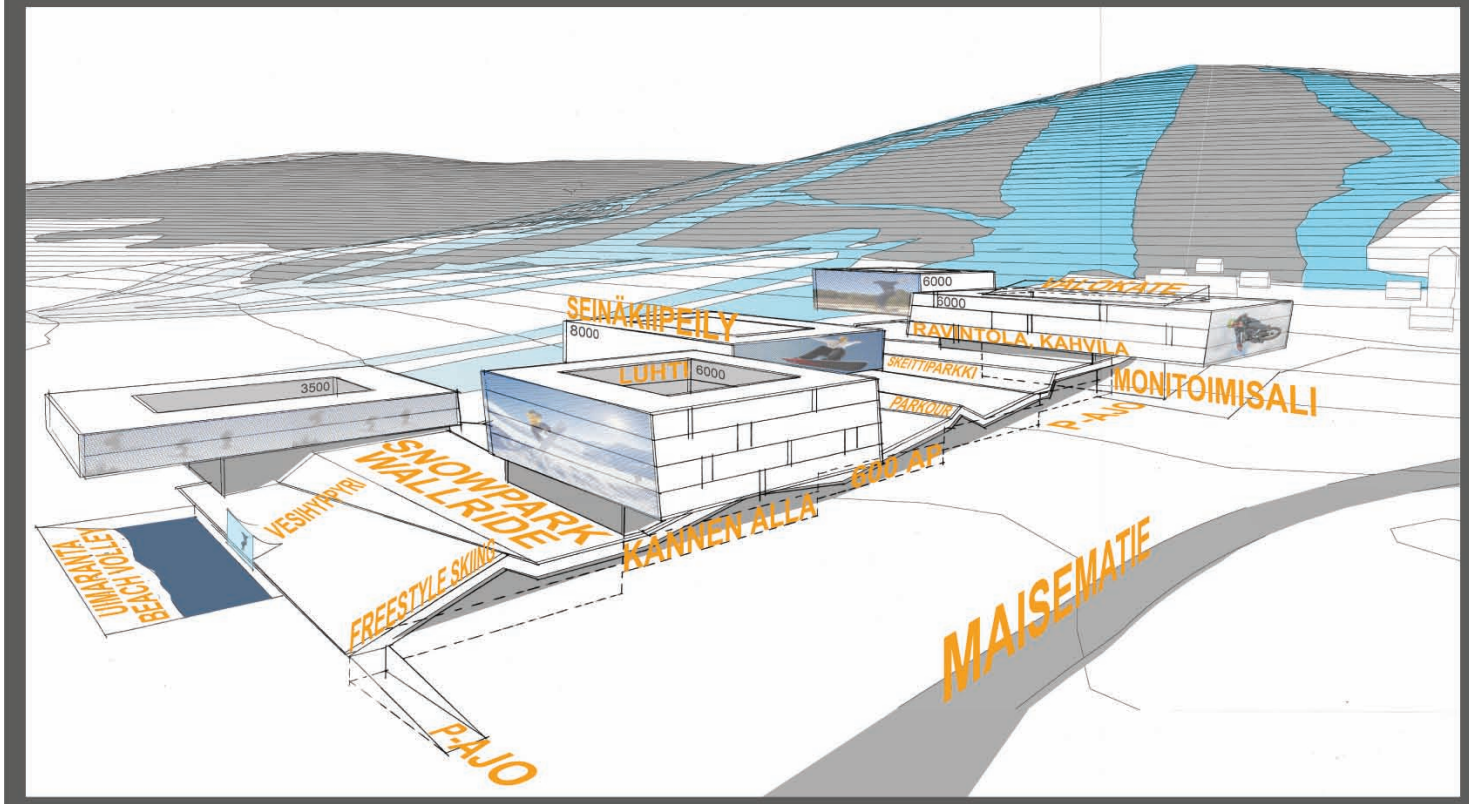

ACTIVE AND EXTREME (maisematien yläpuoli, osa-alue 1)

Aktiivisille elämäntapaliikkujille ja tosiharrastajille budget - tason majoitusta tarjoava hotelli / huoneistohotelli. Kansirakenteen päälle rakennettavat hotellimassat ovat rakenteellisesti yksinkertaisia. Pihakannen alla on yksi uuden matkailukylän keskitetyistä pysäköintialueista, noin 600 autopaikkaa. Kannella rakennusten väleissä ja hotellialueen reunoilla on monipuoliset lähiharrastuspaikat: skeittiparkki, wallride, BMX- ja mountain bike - alueet, snowpark, parkour ja seinäkiipeilymaastot, tekolampi jonka rannoilla freestyle skiing kesäharjoittelupaikka, beach-volley ja uimaranta, katolla heli-skiin lähtökenttä. Lisänä katettu monitoimisali joka toimii pelipaikkana (salibandy, futsal) ja tapahtumapaikkana (rock, rave, massabileet, messut).

Olemassa olevan rakennuskannan ympäristöä kehitetään viherrakentamisen ja täydennysrakentamisen keinoin. Täydennysrakentamisen pysäköinnit hoidetaan rakennusmassojen alla. Pysäköinnin siirtyessä uuden pysäköintikannen alle, nykyiselle pysäköintialueelle rakennetaan lisää pienimittakaavaisia rakennuksia tiivistämään tilasarjaa ja tuomaan rakennusmassojen kerroksellista vaihtelua. Yhdessä nämä toimenpiteet muodostavat alueelle historiallista kerrostumaa. Alueella oleva lämpövoimala poistuu käytöstä alueen siirryttyä kaukolämmön piiriin.

Viherrakentaminen toteutetaan aktiivisen liikkumisen ehdoilla. Alue on suurimmaksi osaksi pinnoitettu erilaisiin harrastuksiin sopivalla materiaalilla (asvaltti, betoni, urheilupäällyste). Vesialtaaseen johdetaan vesi luonnonpuroista, kesän jälkeen vesi johdetaan takaisin puroon puhdistusjärjestelmän kautta. Rakennusten sisäpihat, atriumit, tuovat luonnon massojen keskelle. Kansipihat toteutetaan syvin istutusaltain, jotka mahdollistavat kookkaiden mäntyjen istuttamisen talojen keskelle. Maisematieltä alueelle avautuvaa näkymää rajataan kylmin lohkarekivimuurein rakennusalueiden välissä ja alueelle saavuttaessa. Katunäkymää reunustamaan istutetaan vapaamuotoisia mänty- ja kuusiryhmiä.

RAKKA (maisematien yläpuoli, osa-alue 1)

Rakka-alueella sijaitsevat Ylläksen korkeatasoisimmat hotellit ja huoneistot. Rinteen suuntaisten hotellimassojen muodostaman kolmion kärkenä on toisiinsa lomittuvien "mineraalikide"-muotojen muodostama huoneistohotelli. Arkkitehtuuri ja rakka-alueen värejä ja pintarakennetta toistavat julkisivumateriaalit sulauttavat rakennusmassat kivikkoiseen rinteeseen. Hotellialueen imagoa kuvaa design, exclusiivisuus ja luontoluksus.

Hotellimassat sijaitsevat arvokkaan lieveuomastoalueen reunoilla. Aluetta luonnehtii voimakkaasti rakkakivikko ja alarinteen puolella lieveuomaston uurteet. Hotellien ympäristö on rakkakivikkoa, kulkureitit sammaloitunutta rakkakivilaattaa. Lieveuomaston puoleiset reunat maisemoidaan kuntalla samalla korjaten vanhat vauriot.

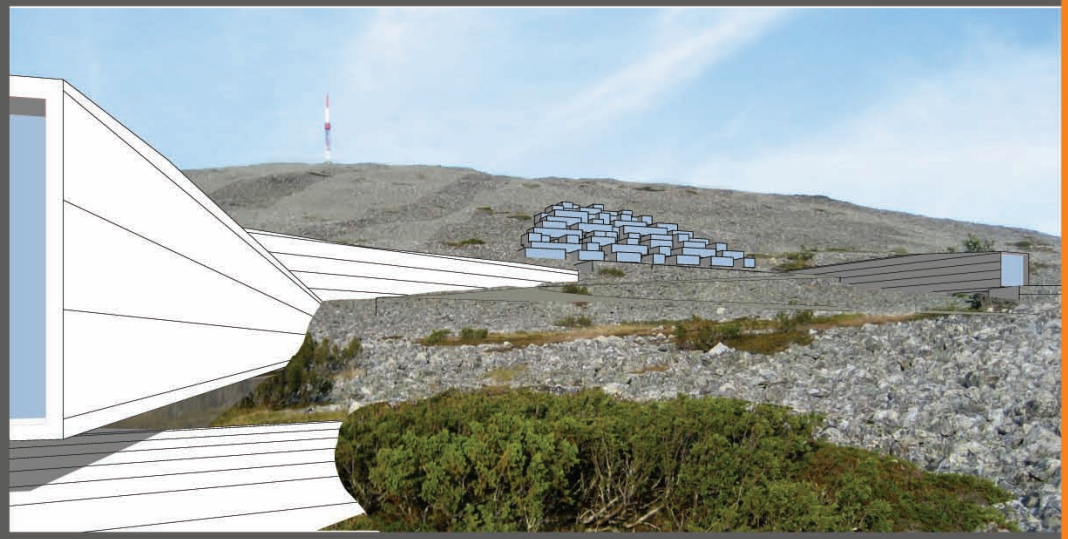

OSASUUNNITELMAT, ACTIVE AND EXTREME JA RAKKA

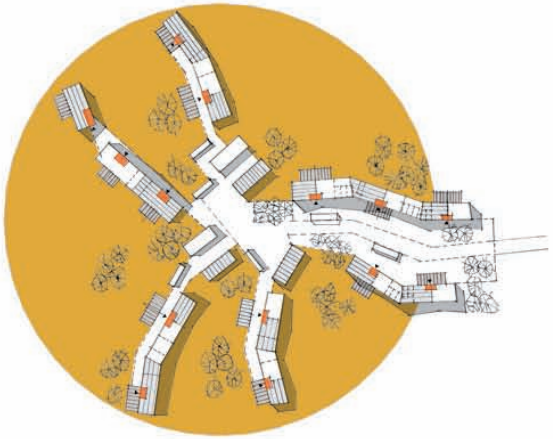

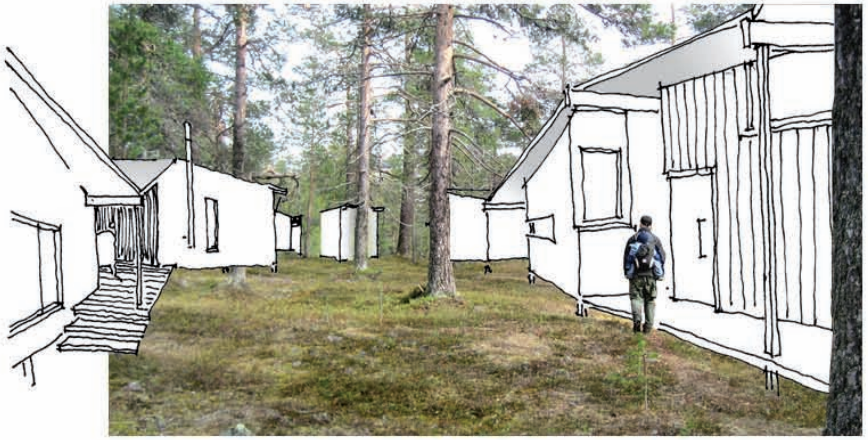

SOMMAT, 1:1000 (maisematien alapuoli, osa-alueet 2 ja 3)

TYYPPI 1
- 1-2 kerrosta
- 250 kem²/talo
- 1 ap/125 kem²
- somman kokonaiskerrosala 3500 kem²

TYYPPI 2
- 1-2 kerrosta
- 150 kem²/talo
- 1 ap/150 kem²
- somman kokonaiskerrosala 3000 kem²

Sompamaiset korttelit muodostavat kolmiosaisen yksikön, joista kukin kolmannes voidaan toteuttaa omalla toiminnallisella ideallaan, esimerkiksi lomakylämäisenä pienenä majoituskokonaisuutena tai yksityisomistuksessa olevina erillistaloina. Sompa-alueet muodostuvat luonnonvaraisten kangasmetsäalueiden toisistaan erottamista tiiviistä yksiköistä, joten ne sopivat hyvin vaiheittaiseen toteutukseen. Sommat ja vierekkäiset sompa-alueet kytketään toisiinsa kevyen liikenteen reitein.

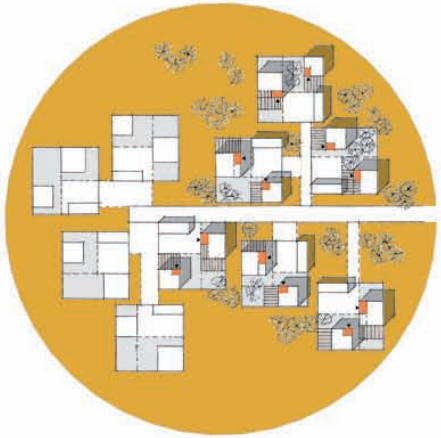

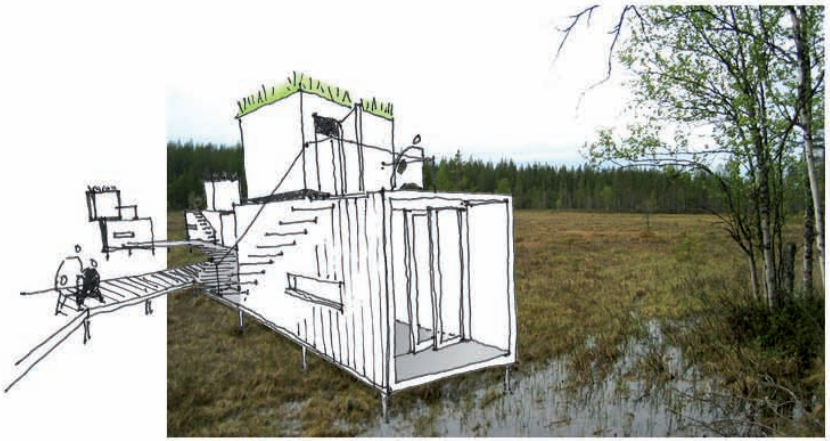

KAHLAAJAT, 1:1000 (maisematien alapuoli, osa-alueet 2 ja 3)

- 1-2 kerrosta
- 150 kem²/talo
- 1 ap/150 kem²
- alueen kokonaiskerrosala 3000 kem²

Pilareilla jänkien reunoilla seisovat luontobungalowit pyrkivät vaikuttamaan ympäröivään luontoon mahdollisimman vähän. Pysäköinti on keskitetty ja kulku taloille tapahtuu laiturimaisia, luontoa säästäviä rakenteita pitkin. Rakennukset toteutetaan elementtitekniikalla ja pystytyksen yhteydessä ympäröivää luontoa pyritään muuttamaan mahdollisimman vähän. Rakentamisen viimeistelyvaiheessa pyritään saattamaan ympäröivä kasvillisuus takaisin tasapainoon mahdollisimman nopeasti palautumista edistävillä toimenpiteillä ja siirtoistutuksilla. Rakennusten ja rakenteiden alle jätetään tilaa pintavesien luonnolliselle virtaukselle ja imeytymiselle, sekä luonnonkasvien ja eläimistön kehitykselle.

OSASUUNNITELMA, SOMMAT

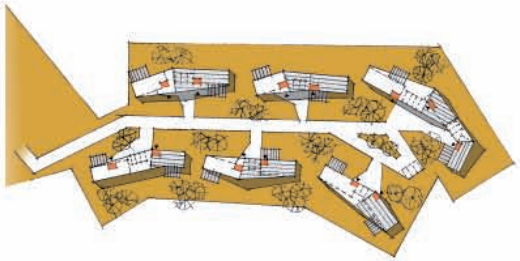

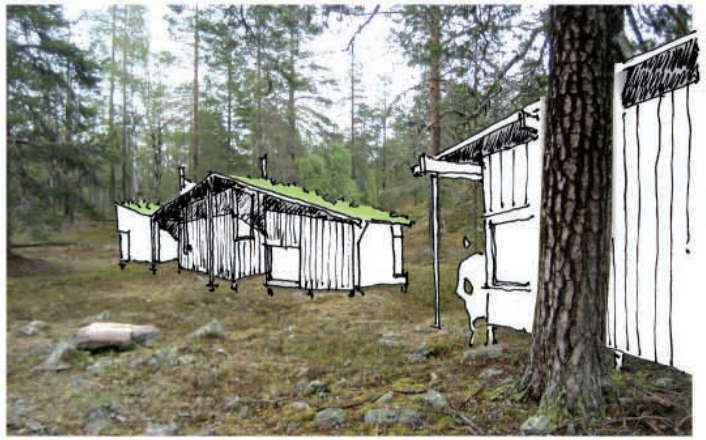

UOMAT, 1:1000 (maisematien alapuoli, osa-alue 3)

- 1-2 kerrosta
- 2000 kem²/tontti
- 14p/150 kem²
- 4 aluetta, yhteensä 22 500 kem²

Uomatalot ovat yksityisomistuksessa olevia tai vuokrattavia mökkejä ja paritaloja. Uomataloista on välitön yhteys alueen hiihto- ja retkeilyreiteille. Takajänkkän ja Röhkömukanmaan väliselle alueelle voidaan osoittaa loma-asumisen lisäksi myös pysyvää asumista. Osa taloista sijaitsee golfkentän välittömässä läheisyydessä. Katulinjaukset ja rakennusmassat on sijoitettu korkeuskäyrien suuntaisesti maastoharjanteiden päälle maanpinnan topografiassa olevia lieveuoma- ja rotkomuotoja mukaellen. Sijoitustapa säästää kaukomaisemaa: pitkänomaisten massojen ja niiden katualueiden aiheuttama maisemamuutos on tällä sijoitustavalla huomaamattomin.

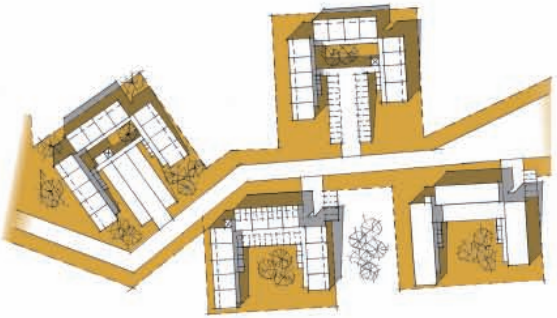

PAANUT, 1:1000 (maisematien alapuoli, osa-alue 3)

- 1-3 kerrosta
- 2500 kem²/tontti
- 1ap/100 kem²
- 2 aluetta, yhteensä 132 000 kem²

Kangasmetsärinteille sijoittuvat rakennukset lomittuvat paanujen tapaan, jotta kaikkiin huoneistoihin saadaan avatuksi rakennusten lomitse vapaa metsämaisema. Ratkaisumalli mahdollistaa erilaisia talo- ja asuntotyyppejä: pienkerrastalot, luhtitalot, paritalot, huoneistohotellit. Alueelle voidaan osoittaa myös pysyvää asumista. Paanualueiden on hyvät yhteydet gondoliasemille (ski in, ski out), lämpöladulle ja golfkentälle. Rakennukset ovat osin pilariperustaisia, jotta rakennuspaikkojen pintavesien luonnollinen virtaus voidaan säilyttää.

VISITOR CENTER (maisematien alapuoli, osa-alue 3)

Visitor Center on Ylläksen matkailualueen ohjelmapalveluyritysten yhteinen informaatio- ja media- ja logistiikkakeskus. Keskuksessa sijoitsevat eri ohjelmapalveluyritysten asiakkaiden vastaanotto- ja pukeutumistilat, tarvikevarastot, yhteiset kokoontumis- ja lähtöalueet ja keskitetty asiakaspysäköinti. Keskukseen on helppo saapua bussilla, henkilöautolla, six pack -gondolilla tai kevyen liikenteen reittejä pitkin. Keskuksesta löytyy mm. maastopyöravuokraamo, liittymät moottorikelkka- ja mönkijäreiteille, retkieväsravintola (tarjoaa valmiita eväspaketteja eri pituisille luontoretkille), golfklubi ja sen palvelut, golfkenttä. Autopaikoitus (n 80 ap) ja moottorikelkkavarastot on sijoitettu kannen alle, kannen päällä ovat puttausgriinit ja harjoituskentän työntialueet, ravintoloiden ja kahviloiden patiot sekä gondolilliikenteen purku. Keskus on myös opastettujen vaellusten ja elämysretkien lähtöpaikka.

Heinäjängän päälle rakennettava Visitor Center maisemoidaan ympäristöönsä luonnonheinänlityin, myös harjoituskenttä toteutetaan alueelle tyypillisin lajein. Toiminta-alue on pinnoitettua ja istutusalueet korotettuja kansirakenteen vuoksi. Istutusalueet tehdään kosteikkoaltaiksi, joihin rakennetaan tupasvillanlittyjä, pieniä hillasoita ja rämeitä. Osa istutusalueista on tunturikoivikkoa, joka tuo suojaa oleskelulle.

Golfväylät on sijoitettu maisemarakenteeseen maanpinnan topografia ja kaukomaisema huomioiden. Herkällä lieveuomaston reuna-alueella väylät tulevat ratkojen välisille harjanteille siten, että väylien leveys sopeutetaan harjanteiden leveyteen. Kentän suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota alueen luonnonarvoihin ja pyritään ylläpitämään ja parantamaan niitä kiinnittämällä erityishuomiota ympäröivien alueiden suojeluun. Kosteikkoalueita suojellaan rajoittamalla ja keräämällä teknisesti golfkentän valumavedet. Arvokkaat luontokohteet - purot ja lehtomaiset uomanpohjat jätetään koskemattomiksi ja kulku rajataan pelkästään reiteille. Golfkentän raffit ja väylät tehdään käyttäen paikallisia heinälajeja kuten lampaannataa ja tunturivihvilää. Väylien väliin jätetään riittävän leveät metsäkaistaleet, jotka rajataan huomaamattomasti kulumisen estämiseksi. Golfkentän paikallissääntöihin kirjataan kohdat mm. 'herkiltä alueilta pelialueen ulkopuolelta ei saa noutaa palloa', 'poroa ei saa siirtää pelilinjalta vaan pelaajan tulee siirtää palloa viisi metriä eläimestä sivuun pelilinjalta lipusta poispäin'.

YMPÄRISTÖVALAISTUS

Valaistussuunnittelussa huomioidaan häikäisemättömyys, häiriövalon minimointi, huollon helppous ja valaistuksen energiatehokkuus. Valaistuksella tuodaan luontoon ja rakennetuille alueille turvallisuuden lisäksi elämyksiä ja monipuolisuutta. Valaistuksen määrässä ja laadussa huomioidaan lumen heijastava vaikutus ja kaamosajan valontarve. Keinovalon turhaa käyttöä vältetään, jotta matkailukylän alueella säilyy mahdollisuus pimeän ajan luonnonvalojen - revontulien, Linnunradan, kuun ja kuun halojen havainnointiin.

Kokoojakadun valaistustapana käytetään maisematielläkin käytetty epäsuora kohdevalaistus. Tärkeimmät luonnontilaisten alueiden poikki kulkevat kevyen liikenteen reitit valaistaan liiketunnistimin varustetuilla led-valaisimilla. Aaltoina pimeässä syttyvä valonauha luo metsään omaperäisen maisema-aiheen.

Valonkäytön teemana on tunnelmaa luova ja elävöittävä valo. Tunnelmallisen ympäristövalaistuksen tekijöinä ovat valon ja varjon sopiva vaihtelu ja kiinnostavat varjomaailmat sekä valonlähteiden värintoistoon ja värilämpötilaeroihin perustuva valkoisen valon sävyjen käyttö. Alueen valaistuksessa ei käytetä värillisiä valoja. Valoa elävöitetään suodattamalla tai heijastamalla se luonnon elementtien kautta. Valaistukseen voidaan käyttää erikoistapauksissa myös tulta -Kävelykadun joulutori voi olla lyhdyin valaistu.

OSASUUNNITELMAT, UOMAT JA PAANUT

Kilpailuehdotus: “KUDELMA”

Tekijät:

Pöyry c/o. Pöyry Architects Oy
Anita Höttönen, Pöyry Architects Oy
Sami Lauritsalo, Pöyry Architects Oy
David Lehnort, Pöyry Architects Oy
Matti Linko, Pöyry Architects Oy
Wing-Hang Chan, Pöyry Architects Oy
Ari Känsäkoski, Pöyry Architects Oy
Jari Laitakari, Pöyry Finland Oy / Yhdyskuntasuunnittelu
Jouni Laukkanen, Pöyry Finland Oy / Energy
Liisa Märijärvi-Vanhanen, Pöyry Finland Oy / Yhdyskuntasuunnittelu
Timo Rintala, Pöyry Building Services Oy
Leena Suomela, Pöyry CM Oy

Tekijänoikeudet:

Pöyry Architects Oy

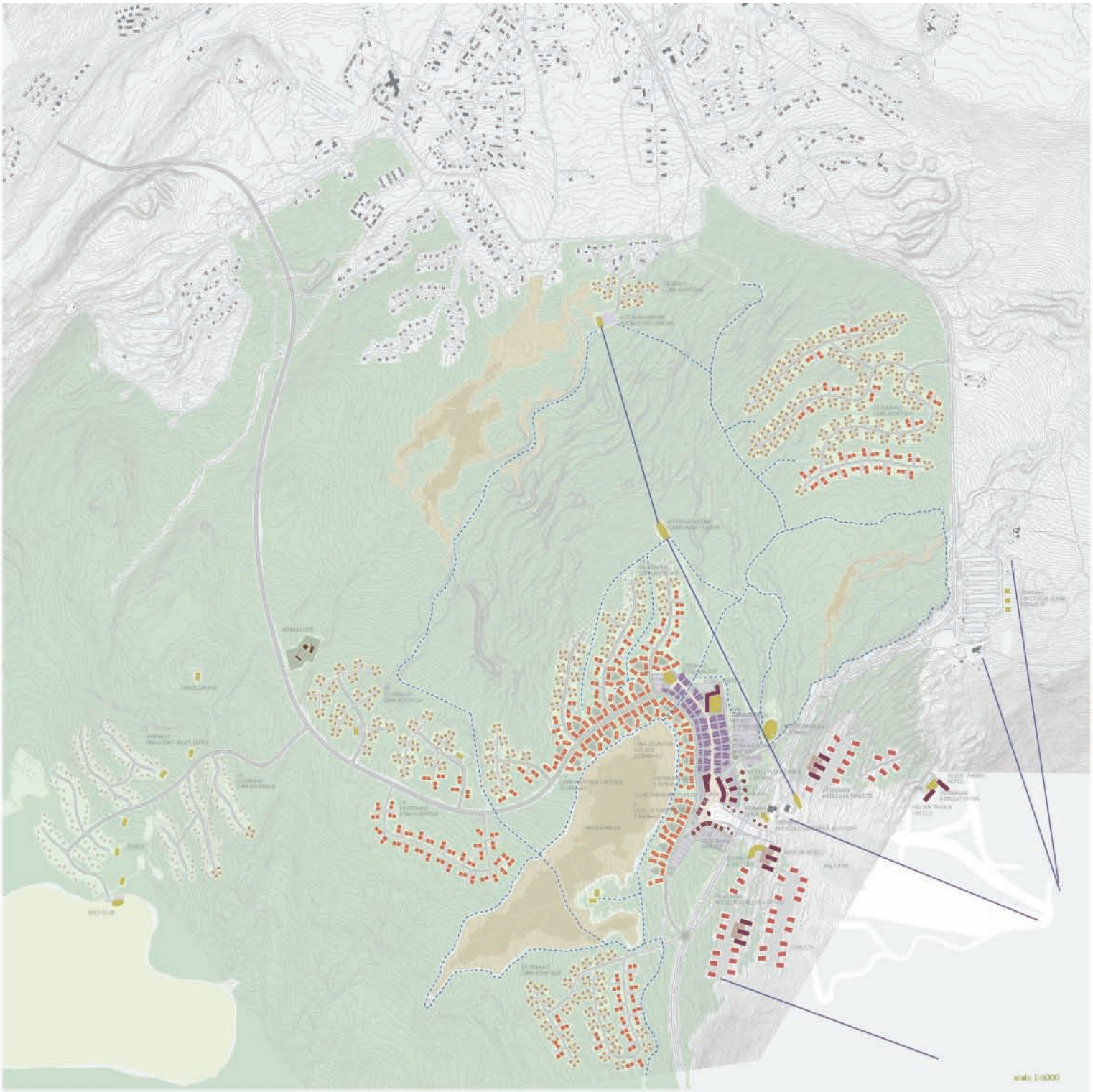

rakennusalueet
rinteet
yläkeskus

YLIÄKSELÄRIO

"KUDELMA"

Yleisrakenne

Yläksen länsirinteellä alaspäin maisemaan alapuolelle avautuva alue tarjoaa ainutlaatuisen luontoympäristön Yläksen uuden matkailukylän sijoittumiselle. Rakentamisen luonteen ja sijoittumisen alueelle tulee olla luontoyhteyttä hyödyntävää mutta samalla luontoa kunnioittavaa ja säästävää.
(1) Maaston ja maiseman vaaliminen on alueen vetovoimaisuuden kannalta keskeinen asia.
(2) Kylärakenteen ja arkkitehtuurin osuus elämyksellisyyden tekijänä on tietenkin yhtä lailla ilmeinen. Kahden edellä mainitun asian lisäksi keskeinen ideilytys kohteen elinkelpoisuuden ja vetovoimaisuuden kannalta on
(3) monitasoisen maankäytöllisen koodin, kudelman, onnistunut luominen. Se rakentaa alustan joka tukee uuden kylän rakentamista ja kaupallisesti elinvoimaista toimintaa.

"Kudelma" perustuu edellä mainitut seikat huomioivaan ratkaisuun. Yksinkertaistettuna ehdotuksen rakentamisen painopiste on maisemallen turtumassa, sen ylä- ja alapuolisilla rinteillä sekä alapuolella pitkittäisenä keskusaluesena, joka kapenee nauhamaiseksi kaareksi. Pienimittakaavaisempi ja väljempi rakentaminen on sijoitettu nauhan jatkeeksi uuden Yhdystien turtumaan sekä eri puolille kilpailualueita maastollisesti ja toiminnallisesti parhaiksi katsottuihin kohtiin. Tämä rakkirakentaminen on esitetty toteutettavaksi vahvasti luontoon tomituen, kuitenkin tarpeeksi tiiviinä rytmiä vastaamaan kestävän kehityksen vaateisiin, koskemattoman luonnon säästämisen sekä alueellisen energiatehokkuuden aikaansaamiseksi.

Kilpailualueen osat / Alueet

Maisemallen yläpuoliset rinteet / rakentaminen

Aluetta hallitsee komea lieveuomasto. Maisemallen yläpuolen rinteillä korkeimmalla kohtalla maisemaa hallitsee korkealuokkaiseksi suunniteltava näköalahotelli palveluineen. Yleiskaavassa esitetty muu hotelli- ja majoitusrakentaminen ryhmitellään rinteeseen päärinn vaakasuuntaisten yhteyspihojen reunoille. Yhteyspihat minimoivat maaston pinnan muokkaamisen tarvetta keskittämällä liikenteen ja yhteydet rajatuilli syöttykkeille. Näin minimoidaan myös rakentamisvaiheen aiheuttamat rasitukset. Tällä korkeatasoisen rakentamisen alueella paikoitus on esitetty maanalaiseksi yhteyspihojen alle (1ap/ 3 huonetta). Terassiudut rakennukset on suunnattu rinteenmyötäisinä, mikä avaa näkymiä "suurmaisemaan" lähes kaikista huoneista (toisin kuin maisemallen suuntaisesti ryhmiteltäessä). Alueelle on esitetty periaateratkasu, minkä puitteissa hotellien määrää, sekä muiden lyhyaasuntomuotojen välistä suhdetta voi säädellä. Lähtökohtaisesti alueelle on ajateltu toteutuvan noin neljä suunnipaa hotellia, kaksi rinteen pohjoisosalle ja kaksi eteläisille. Kohteet toimivat rinteessä ski-in ski-out -periaatteella ilman merkittäviä järjestelyjä.
Ehdotuksessa esitellään, että yleiskaavassa osoitettua rakentamisen laajuutta ei toteutettaisi täysmääräisenä ainutlaatuisen maaston säilyttämiseksi. Ehdotuksessa on esitetty noin 20% maksimimäärää vähemmän kerrosala. Mikäli kuitenkin tähdätään täysmääräisen rakentamisen tulisi harkita yhden lisäkerroksen salliminen mikä säästäisi pohjapinta-alan kasvattamisella.

"KUDELMA" Yläksen Uuden Matkailukylän Arkkitehtuurikilpailu

I/VI

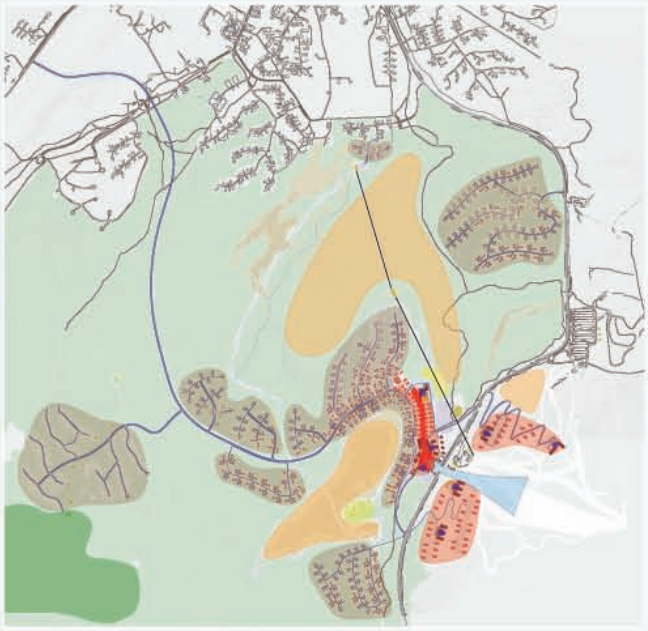

ALUEEN FUNKTIOT

Polttopiste – "ydinkolmio"

Maisematien yläpuolelle rakennettavien alueiden kärkien liittyminen alarantaan kylärakenteeseen on kokonaisuuden kannalta keskeisen tärkeää. Nämä kolme pistettä yhdistävä "kannas" muodostaa uuden keskuksen rakenteellisen ytimen ja toiminnallisen polttopisteen. Toimintojen itemiseinä kulkevat tämän kannaksen kautta ja yhdistävät maisematien molemmat puolet olennaisesti yhteen. Erottava tehdään yhdistävästi. Lasketteluinne jalankulkuyhteyksineen rakennetaan Maisematien alta laivana vyöhykkeenä, jonka ympärillä laskettelun liittyvät toiminnot ja Maisematien tläpuolen keskustarakenteen palvelut kohtaavat. Rinteestä lasketellaan suoraan keskusaukiolle, jonka tuntumasta avautuvat näkymät kohti länttistä kaukomaisemaa ja mistä kylän jalankulkukeskusta alkaa.

Maisematien alapuoliset rinteet / kylärakenteen linjaus

Kyläkeskustan tiivis ydin jatkuu keskusaukiolta nauhamaisena Maisematien suuntaisesti kiertyen Haaskajänkän ympäri. Keskusalueen pituinen mahdollistaa laajan autottoman kyläkeskuksen joka yltää ehdotetulta tuntiradapuistolta ja kylpylähotellilta keskusaukion kautta Maisematien länsipuolen alarinteille ja hotelleille. Kävelyraitti toimii kyläkeskuksen elämän selkärankana. Ensimmäinen kerros on varattu liikeille.
Ratkaisu tukee asiakasvirtojen liikkumista keskeisillä alueilla luoden pohjaa kannattavalle toiminnalle ja laajalle palvelutarjonnalle. Tämä puolestaan tuo edellytyksiä dynaamisen ja elävän kyläkeskustan syntymiselle. Nauhamainen kylärakenne tukee myös keskuksen vaiheittaista rakentamista.
Haaskajänkän säilyttämmen rakentamattomana on maisemallisesti tärkeä valinta. Ydinalueelta, esimerkiksi keskusaukion tuntumasta avautuu vältön luontomaisema avarana kaukaisuuteen yli aukean jänkän.
Haaskajänkälle rakentamisen välttämiselle on muitakin perusteita. Ensiksi keskusalueen laajentaminen sen päälle ei ole mahdollista, koska tiivin alueen laajentaminen ei rakennuskieuden määrän paisumisen vuoksi olisi mahdollista. Alueen rakentaminen kesyemmältä tihokkuudella olisi taloudellisesti erityisen raskasta.

"Pienkylät"

Väljimmät ja matalammat alueet on ryhmitelty "pienkylätksi". Periaate mahdollistaa keskittyjen energiaratkaisujen hyödyntämisen sekä säästää luonnontilaista maasto, alueen keskeistä matkailuvalttia.
Pienkylätä on sijoitettu luontevile rakennuspaikoille, siten että mahdollisimman monella alueella järjestyisi ski-in ski-out -mahdollisuus tai lyhyt matka ski-/palvelubussin reitin varteen. "Kyläkortteli"-malli sijoittuu tiivimmäin rakentamisen reuna-alueile. Rakenne rajaa katutilaa ja muodostaa suojaisan korttelipihan. Rakennukset on ryhmitelty pääosin pareittain mittakaavan muovaamiseksi. Paikoitus on korttelipihalla. Talomalli mahdollistaa usuemman erikokoisen huoneistoyksikön muodostamisen.
"Metsäröikkien" ryhmät sijoittuvat topografian mukaisesti polveilevaan maastoon. Ryhmittelyn perustana on luontokoskehuksen tarjoamien jokaiselle mökille mahdollisimman luonnontilaisilta tuntoilla ja tukesti rajattu vältämätön ulkotila-alue rakennuksen sisäänkäynnille.

LUONTO JA ULKOILU

Luontoalueet ja Rakentaminen

Ehdotuksessa on esitettyjen rakentamisen tavoitteiden puitteissa säilytetty luonnontilaista maasta ja maisemaa parhaalla mahdollisella tavalla. Erityisen arvokkaina koetut luontoalueet, kuten vaikuttavimmat lieveuomastot on rajattu pois rakentamisen piirisiä. Samoin sulamisvesien valuma alueet on säästetty laajoina aluukokonaisuuksina sekä Haaskajänkän alue. Lämpölatu maastoineen on säilytetty kokonaan ja ehdotettu maahohiitokeskusta moniitoimiallan yhteyteen. Haaskajänkän ympärillä kiertää uusi hiihtolatu ja ulkoilureitti. Tiivis keskusalue on järjestetty kokonaisuudessaan siten että luonto ja ulkoiluaueet ulottautuvat sei suunnista myös keskustan välittömään läheisyyteen. Ulkoilumahdollisuudet ja näkymät ovat lähnä keskuksen tiivemmässäkin ytimessä.
Keskusalueen ulkopuolella rakentamisalueet sulautuvat saarekkeiksi metsämaaston sokaan.

Vaiheittaisuus

"Kudelma" voi rakentua luontevasti vaiheissa. Ydinalueen keskusaukion ympäristö on rakennettavissa valmiiksi ja toimivaksi muutaman rakennushankkeen kautta. Tämän jälkeen pitkänomaista keskustarakennetta voi laajentaa aiheuttamatta liikaa häiriötä valmiile osille. Rakentamisen voi myös aloittaa Maisematien yläpuolisilta alueilta. Optimaalisessa tilanteessa Maisematien puoliskot yhdistävä ydinkolmio rinteineen valmistuisi kokonaisuutena ja näin toisi kohtosile valmiin ytimen. Tämän jälkeen vetovoimainen ankkuri olisi laskettu alueen laajeramalle kehittymiselle.

LIIKENNE

Tiet, liikkuminen ja paikoitus

Ehdotuksen ytimeen rakentuu laaja autoton keskusta. Sen sijainti ja suuntaus mahdollistaa turvallisen jalankulkuyhteyden kaikkialta keskusalueelta keskusaukiolle mistä ankkuriinsi varteisesen.

Uuden Yhdystien linjaus tukee kyläkeskuksen rakennetta ja laajaa autotonta keskusta. Äkäslompolon suunnasta tulessa tien tuonne on mutkässä kaarteiva kokoojäväylä, mutta se muuttuu kyläkeskusta lähestyttässä "kyläkortteleiden" rajaamaksi raitiksi, eli liikennesäylän sijasta osaksi kylän kaupunkitilaa.

Ski-in ski-out periaate voi toteutua suurella osalla mökkikylistä. Uusi hissilinja rinteiltä kohti Äkäslompolon topografiaisesti sopivalla linjauksella on esitetty välipysäkillisenä versiona. Hissi voidaan mahdollisesti toteuttaa kahdessa vaiheessa.

Ski-bussi tukee autotonta oleskelua matkailukeskuksessa. Bussilinja toimii myös palvelulinjana rinteen sulkeuduttua. Ski-bussin keskuksen pääsema on keskusaukion äärellä.

Paikoitusratkaisut perustuvat Maisematien yläpuolisilla osilla maanalaisiin paikoitushalleihin. Myös Maisematien alapuolella keskusaukion alla on hotelli ja osin kauppagallerian palveleva maanalainen paikoitushalli. Muuten paikoitusratkaisut ovat maanpäällisiä. Jalankulkukeskustan korttelien autopaikoitus on sijoitettu pihoille piiloon rakennusten reunojen alle. Pienempien rakennusten ryhmissä autot paikoitetaan korttelipihalle tai kaupanpaa keskustasta olevilla alueilla rakennusten välittömään läheisyyteen.

Rakennusten arkkitehtuuri

Rakennusten massoittelu ohjaa arkkitehtuuria. Alueen arkkitehtoninen kokonaisilme perustuu melko kompaktien halmojen ryhmittelyyn maisemassa ja kylärakenteessa. Rakennuskohtainen vaiinti rikastaa kokonaisuutta, mutta halmojen selkeys on pääsääntöisesti otu. Kompaktius tukee matalaenergiatason rakennuksille asettamien vaatimusten täyttymistä. Keskusten erityisrakennusten arkkitehtuuri on ekspressiivisempää. Julkisivumateriaalit pienkylien taken nuksissa ovat pääosin puuta. Keskusalueiden korkeammassa rakentamisessa myös tapaffua pintaa ja luonnonkiveä.

Alueen energiantuotanto ja päästöt

Koko alueen tarvitsema lämpö tuotetaan täysin ilman CO2-päästöjä puuhakettu ja pelletejä käyttäen. Kaikki alueen kiinteistöt liitetään aluelämpöjärjestelmään, jonka kautta lämpö jantaan. Talojen liitäimen energiatehokkuus voi sopa heikentää alueen ekologisuutta poistaessa CO2-päästöttömän aluelämpöjärjestelmän toimintaedellyllyksiä. Talot rakennetaan matalaenergiatasoisiksi.

Noin 90 % alueella käytettävästä lämpöenergiasta saadaan tuotettua puuhakkeella noin 5 MW tehoisella lämmön ja sähkön yhteistuotantovoimalaitoksella. Voimalaitos perustuu ORC-tekniikaan, jossa perinteisestä voimalaitoksesta poiketen kiertoaineena on orgaanisen yhdiste veden asemesta.

Loput 10 % lämpöenergiasta tuotetaan pelletejä käyttävässä lämpökeskuksessa, joka toimii myös varalaitoksena voimalaitoksen mahdollisuissa vikatilanteessa.

Edellä mainitussa sähkön ja lämmön yhteistuotantovoimalaitoksessa saadaan tuotettua vuosittain noin 5000 MWh sähköä noin 1 MW huipputehoilla täysin ilman CO2-päästöjä. Loput alueella tarvittavasta sähköstä hankitaan pohjoismaisilta sähkömarkkinoilta. Yhteistuotantolaitoksen etuna on se, että lämmön tarpeen olleesa suurimmillaan saadaan voimalaitoksella tuotettua myös sähköä.

Hakevoimalaitos ja pellettilämpökeskus sijoitetaan samalle tontille. Laitusten sijoittamisessa on otettu huomioon voimalaitoksen ja sen polttoainekuljetuksen aiheuttaman häiriön minimointi sekä savukaasujen leviäminen suojaisalle alueelle.

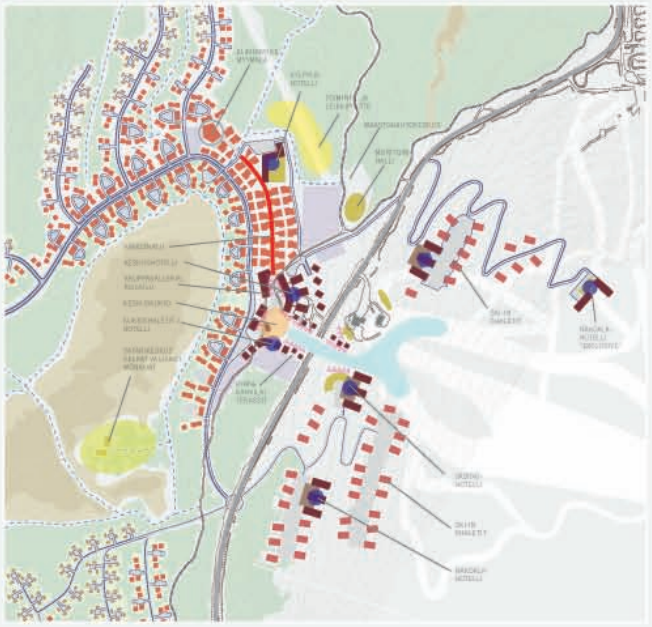

Keskusaukio
rinnetapahtumat
frisnnta- ja lokkipuisto
safariautotie
kahvilat, ravintolat, muut palvelut

PALVELUT, TEEMAT

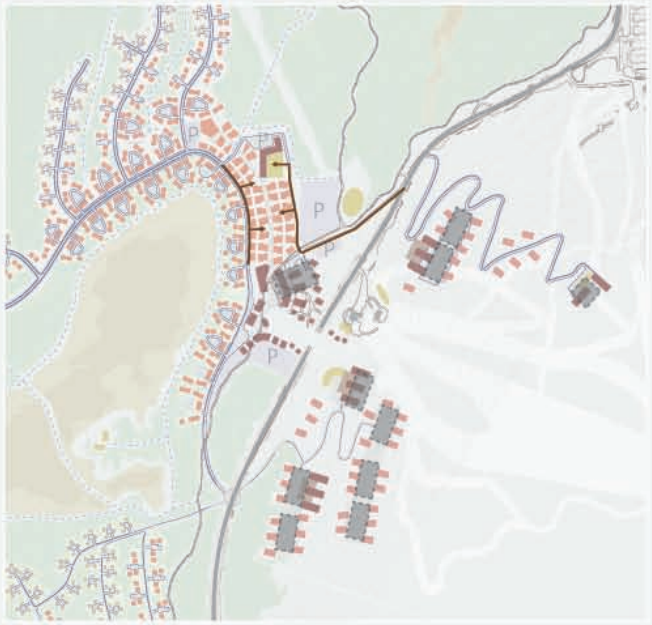

maanalainen pysäköinti
P
henkilöautoja maanpäällinen pysäköinti
ajoluiskan alaosa kuvilla

PAIKOITUS

LOMA-ASUNTO / HOT BED TYYPPI (KL-2/N)

1:500

LOMA-ASUNTO / HOT BED TYYPPIKRS 1/500

LOMA-ASUNTO / HOT BED 1. KRS 1/500

LOMA-ASUNTO / HOT BED LEIKKAUS 1/500

ALULLEIKKAUS 1:1000

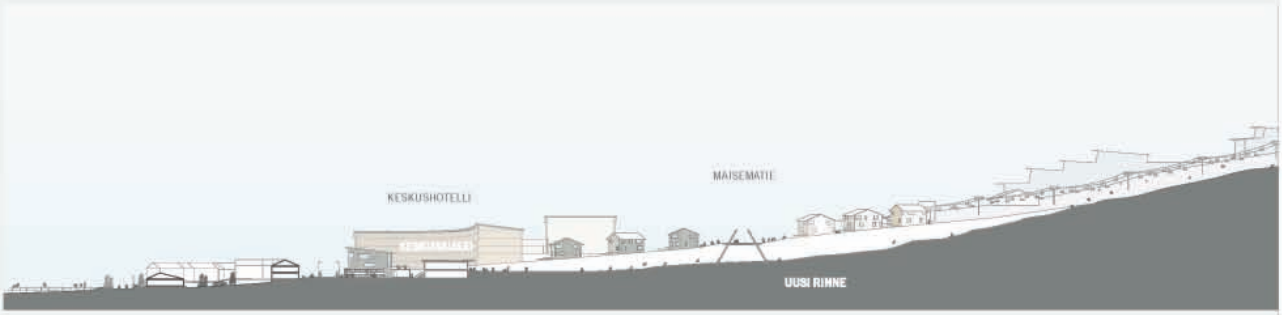

Abcdefg hijkmn opqr stuvxy zöä åj;
Abcdefg hijkmn opqr stuvxy zöä åj;

aber kilpaili yhden vuoden sitten

"KUDELMA"

Ylläksen Uuden Matkailukylän Arkkitehtuurikilpailu

IV/VI

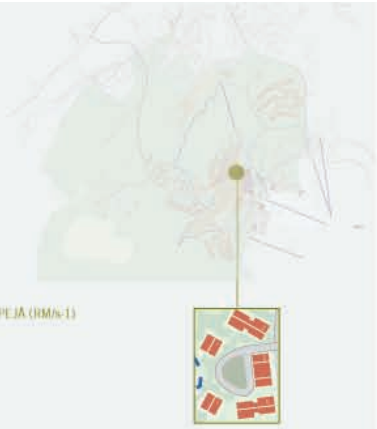

EHDOTUKSEN "KUDELMA" PINTA-ALATAULUKKO (Alustava)

	HOTELLIT JA CHALET	LIIKETILAT JA PALVELUT	LOMA-ASUNNOT	YHTEENSÄ
MAISEMATIEN YLÄPUOLI	99 000	24 800		123 800
MAISEMATIEN ALAPUOLI	11 500	14 100	64 200	89 800
REUNAT JA PIENKYLÄT		2 400	187 700	190 100
YHTEENSÄ	110 500	41 300	251 900	403 700

LOMA-ASUNTO TYYPPEJÄ (RM/s-1)

LOMA-ASUNTO 1. JA 2.KRS 1/500

LOMA-ASUNTO 1. JA 2.KRS 1/500

CASINO HOTELLI LEIKKAUS 1/500

HOTELLI JA CHALET TYYPIT (RM-6/6)

HOTELLI TYYPPIKRS 1/500

CHALETS TYYPPIKRS 1/500

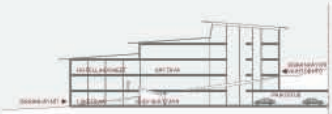

HOTELLI LEIKKAUS 1/500

CHALETS LEIKKAUS 1/500

"NOITARUMPU"

"NOITARUMPU"

Toimitus ja ulkoasu: Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy, Nummikatu 10, 90100 Oulu, puh. (08) 535 4400, toimisto@jteppo.fi